

Ü B Ü

Alfred JARRY
Asaf ÇİYİLTEPE

İ-LEM
YAYINEVİ

Sanat Dizisi : 3

Alfred JARRY
Asaf ÇİYİLTEPE

Ü B Ü

İZLEM YAYINLARI : 5

İZLEM YAYINEVİ
P.K. 694 Galata - İstanbul

ALFRED JARRY

(1873 — 1907)

Her sanat kolunda olduğu gibi, tiyatrodada da, gelişim çizgisi üstünde ortaya konan kaynak değerleri bilmek zorundayız, aşamalara sağlam gözle bakabilmek için. Rimbaud'yu bilmeden Apollinaire'i yargulamak bizi yanlışlara götürmez mi? Ionesco'yu anlamak için, tiyatrounun Ionesco'yu besleyen güc

kaynaklarına gitmeliyiz. Belli de daha gerilere, Yunan'a de-
ğin. Böyle yapmadık mı, salt beğeniden yürütyerek varacağı-
mız sonuçlar, bizi çıkmaz sokaklarda bırakverir.

Batı'da tiyatroyu uğraş edinen kişi bir yana, batılı tiyat-
ro seyircisini, çağdaş tiyatro deyince usuna ilk gelen ad
"Ubu Roi" dir, diyebiliriz. Gününce derinlemesine bakabilen,
içinde bulunduğu Fransız toplumunun, özellikle burjuvazisininin
alaycı taslamasını veren A. Jarry, tiyatroyu bir yerden alıp,
çok değişik bir yere götürmüş. Her yeni gibi o da ağır yargı-
lara uğramış. "Ubu Roi" XIX. yüzyıl sonu Paris tiyatro çev-
relerini usun - uzağıya konuşturmuş. Jarry'yi bu oyunundan
ötürü yerin dibine batıranlar çıkmış ama, bunları yanında
göklere çıkaranlar da az olmamış. Örneğın, Albert Thibaudet,
1928 Haziranında "Nouvelle Revue Française" de yazdığı bir
yazıda şöyle diyor:

"Rachilde'in "Sacma Şeytanlar Okulu" diye adlandırdığı
akımın kurucusu Jarry değıldir yalnız. Onlar en azından üç
kişidirler. Zamana vurunca Jarry sonuncu geliyor. Önce
Lautréamont, sonra Rimbaud, sonra da Jarry. İlk ikisi kuy-
ruklu yıldız gibi süzülüp gitmişlerdi. Jarry'ye gelince, başlıba-
şına bir edebiyat adamıydı o; çok yanlıydı, tükenir gibi değıl-
di. Alkol öldürmescydi, ünlü bir usta olurdu bugün. Claudel -
Valéry - Gide üçlüsünün tuttuğu alanda Jarry'ye değın gelen
sol bir köşe vardı, onu boş bıraktı Jarry; bu boşluğu Apollin-
aire de dolduramadı.

. . . Ubu'yü yazmaktan da öte bir iş yaptı; Ubu oldu.
Ubu için kurban etti kendini. Bu kez aktör Shakespeare ya-
zar Shakespeare'i yedi. Raslaştıkları yolda, ay ışığı, Homais'-
nin, Prudhomme'nın, Bonhomme'nin gölgelerini; onları aşan
bir yaratış içinde birbirine karıştırıyor. Bu yaratış doğrucu
Tauri'nin kuklalarına kadar uzanıyor. Ubu'nün kendisidir bu
yaratış."

Aşağıda Alfred Jarry'nin tiyatro sorunları üzerine bir yazısından kişiliğini ve görüşlerini belirten parçalar bulunmaktadır:

TİYATRO SORUNLARI

Tiyatronun temel sorunları nelerdir? Şimdiye değin, her şeyin yalnız kişilik çevresinde dönüp durduğu oyunlardaki üç birlik kurulumu, ya da eylem birliğinin var olup olmamasını söz konusu etmeği gereksiz buluyorum artık. Halkın utanç duygularına saygı dayamak gerektiği ileri sürülürse, Aristophane bu yargıyı yanlış çıkarmaya geçişir. Shakespeare'den Ophelia'nın bazı sözleriyle, kraliçenin Fransızca ders aldığı o ünlü ve çok kez kesilen sahneyi yeniden okumak da aynı sonucu belirtir. Ama hiç değilse MM. Augier, Dumas fils, Labiche v.b. gibilerini örnek olarak ele almamak gerekiyor. Bu yazarları derin bir sıkıntıyla okuduk çünkü. Bu yapıtların genç kuşağın üzerinde de bir anı bırakmadıkları bize gerçeğe yakın gibi görünüyor. Belirli bir kişiliği kitap üzerinde incelemektense, görünümlerini sahneye salvermenin daha kolay olduğunu düşünerek, dramatik kuruluştaki bir yapıtı vermek için bir zorunluluk olduğunu hiç sanmıyorum.

"Kral Übü" dekorların yerini daha ekonomik olan yazarların almasından ve belirli bir sözcüğün sürekli olarak kullanılmasından ötürü Shakespeare, ya da Rabelais'in kaba bir taklidi olmakla suçlandı. Oysa bugün artık kesin olarak kanıtlanmıştır ki, Shakespeare'nin dramlarını, çağında göreceli olarak en iyiyce varmış bir sahnede ve yeterli dekorlarla oynamışlardır.

Alfred JARRY

Yazan: Alfred JARRY

Türkçesi ve Yöneten: Asaf ÇİYİLTEPE

Dekor: Ergun KÖKNAR - İbrahim TUFAN

Kostüm: Mehmet GÜLERYÜZ - Güner PEYMAN

Selçuk TOLLU

Müzik: Maurice JARRE - Arif E. GÜZELBEYOĞLU

Işık: Asaf ÇİYİLTEPE - Yalçın ERDENİZ

R O L D A Ğ I T I M I

Übü Baba	Ergun Köknar
Übü Ana	Ani Şahnazar
Yüzbaşı Kıpçık	Tuncer Necmioğlu
Pile	Başar Sabuncu
Cotice	Mehmet Güleryüz
Giron	Tunca Yönder
Haberci	Ege Ernard
Kral Venceslas	Remzi İnang
Kötek	Erol Tezeren
Vitepsk Kontu	Tolga Aşkınır
Posen Grandükü	Erol Tezeren
Courlande Dükü	Mehmet Güleryüz
Thorn Valisi	Erol Tezeren
Podolya Prensi	Remzi İnang
Birinci Hâkim	Ege Ernard

İkinci Hâkim	Tolga Aşkner
Üçüncü Hâkim	Melmet Gülerüz
Birinci Tüccar	Tolga Aşkner
İkinci Tüccar	Ege Ernar
Üçüncü Tüccar	Mehmet Gülerüz
Bir Köylü	Attila Tokath
Köylü Stanislas Lecnizki	Tuncer Necmioğlu
Çar Aleksı	Başar Sabuncu
Birinci Polonya Askeri	Erol Tezeren
İkinci Polonya Askeri	Ege Ernar
General Lascy	Remzi İnanç
Rensky	Ege Ernar
Ayı	Ege Ernar
Birinci Özgür Adam	Tuncer Yönder
İkinci Özgür Adam	Mehmet Gülerüz
Üçüncü Özgür Adam	Başar Sabuncu
Onbaşı Tathısidik	Tolga Aşkner
Katip	Attila Tokath
Başkan	Remzi İnanç
Savcı	Tuncer Necmioğlu
Savunma Avukatı	Ege Ernar
Lord Catoplepas	Asaf Çiyiltepe
Jack	Ege Ernar
Birinci Gardiyan	Ege Ernar
İkinci Gardiyan	Tuncer Necmioğlu
Yaş Forsa	Remzi İnanç
Fas Sultanı	Tuncer Necmioğlu
Vezir	Mehmet Gülerüz
Eleuthere	Serpil Gence
Pissembock	Mehmet Gülerüz
Polis	Tuncer Necmioğlu
At	Mehmet Gülerüz
	Tuncer Necmioğlu

"ÜBÜ" 1962 Ekim ayında ARENA TİYATROSUNDA yukardaki rol dağıtımıyla oynanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

Saline : I

ÜBÜ BABA, ÜBÜ ANA

ÜBÜ BABA — Eoooook...

ÜBÜ ANA — Amma yaptın Übü Baba. Sen koca bir ser-serisin.

ÜBÜ BABA — Übü ana seni boğarım sonra.

ÜBÜ ANA — Aslında beni değil, bir başkasını boğman gerekir senin.

ÜBÜ BABA — Benim ölüsü kandilli karım, hiç bir şey anlamadım.

ÜBÜ ANA — Nasıl anlamazsın Übü Baba. Söyle bana halinden memnun musun?

ÜBÜ BABA — Tabii, ya, benim ölüsü kandilli, bok karım; memnunum. Şimdi hiç olmazsa kral Venceslas'ın en güvendiği süvari yüzbaşısıyım. Polonyanın Kırmızı Kartal madalyasına sahibim; Eskiden de Aragon kralıydım. Bundan iyisi can sağlığı.

ÜBÜ ANA — Nasıl, Aragon kralığından sonra, elli tane lâ-

hana kesicisini idare etmektense, testi kafanızın üstünde Polonya tacını taşımak daha iyi olmaz mı?

ÜBÜ BABA — Übü Ana, söylediklerinden hiç bir şey anlamıyorum.

ÜBÜ ANA — Ne kadar aptalsın.

ÜBÜ BABA — Ölüsü kandilli. Kral Venceslas güzelce yaşıyor. Hem öldüğünü kabul etsek bile, arkasında bir tabur çocuk bırakacak, değil mi?

ÜBÜ ANA — Bütün aileyi katledip yerine geçmene kim engel olabilir?

ÜBÜ BABA — Übü ana, yine beni kalaylamağa başladın. Böyle devam ederse ben de kafana bir tencere geçireceğim senin.

ÜBÜ ANA — Ah, zavallı mutsuz adam, benim kafama tencere geçersen senin yırtık donlarını kim diker?..

ÜBÜ BABA — Ne yani, benim kığım herkesinkine benzemez mi, sanki?

ÜBÜ ANA — Ben senin yerinde olsam o kığı bir taht üstüne yerleştirirdim. Böylelikle devamlı olarak zenginleşir, her zaman kuzu sarması yiyip arabalarda gezderdim.

ÜBÜ BABA — Kral olsaydım, o azılı İspanyolların terbiyesizce Aragonda benden çaldıkları gibi bir taç yaptırırdım.

ÜBÜ ANA — Bir de şemsiyeyle, topuklarına kadar uzanan kocaman bir manto yaptırabilirdin..

ÜBÜ BABA — Ah, nerdeyse seytana uyacağım. Bok soyu bok. Onu şöyle bir orman kenarında yakalarsam, kötü bir çeyrek saat geçirteceğim.

ÜBÜ ANA — Übü baba, işte şimdi gerçek bir adam olmaya başladın.

ÜBÜ BABA — Yok be, benim gibi bir süvari yüzbaşısının Polonya kralını öldürmeyi düşünmesi intihar etmek olur.

ÜBÜ ANA — Bok herif. (Hızlı) Hep böyle sıçan gibi sümsük mü kalacaksın?

ÜBÜ BABA — Allahın belası, ölüsü kandilli. Yaramaz ve yağlı bir kedi gibi zengin olmaktansa, zayıf ama iyi niyetli bir sıçan gibi sümsük olmak daha iyidir.

ÜBÜ ANA — Ya taç? Ya şemsiye? Ya upuzun önlük?

ÜBÜ BABA — Hâlâ konuşuyor musun, peki ne olacak yani Übü ana?

(Kapıyı çarparak çıkar gider.)

ÜBÜ ANA — (Yalnız) Koca bok bir türlü yumuşamıyor. Ben onu biraz olsun sarstım. Bu gidişle Allah da yardım ederse sekiz günde Polonya kraliçesi olurum. A... İşte Yüzbaşı Kipislik ve taraftarları geliyor.

VATANI SATANLAR MARŞI

Biz vatan satarız

Korkusuzca

Hiç bir şey olmamış gibi

Yürürüz ellerimiz cebimizde

Kafamızda kıssa önemi yok

Yok zararı güzümülz dönse

Dünyada her şey eğlencelidir.

Sahne : 2

ÜBÜ BABA, ÜBÜ ANA, YUZBAŞI KİPİSLİK, GIRON, PİLE COTICE

ÜBÜ ANA — Günaydın baylar, sizi sabırsızlıkla bekliyoruz.
Oturunuz.

KİPİSLİK — Günaydın bayan. Übü baba nerede?

ÜBÜ BABA — Ölüsü kandilli beni görmediniz mi? Oysa epeyce şişmanım... .

KİPİSLİK — Günaydın Übü Baba. Adamlarım otursun..
(Taraftarlar oturur.)

ÜBÜ BABA — Of, neredeyse koltuğumu patlatıyordum.

KİPİSLİK — Ee, söyleyin bakalım Übü Ana, bize neler yedireceksiniz?

ÜBÜ ANA — İşte yemek listesi...

ÜBÜ BABA — A... Bu beni çok ilgilendirir...

ÜBÜ ANA — Polonya çorbası, öküz pirzolası, dana, piliç, köpek ezmesi, hindi kuşu, Rus kreması...

ÜBÜ BABA — E, bu kadarı yeter sanırım. Peki daha başka bir şey de var mı?

ÜBÜ ANA — (Devam eder) Bomba, salata, yemiğ, çorba, yer elması, boklu karnı bahar.

ÜBÜ BABA — Sen beni Hindistan İmparatoru mu sandın, bu kadar para harcıyorsun?

ÜBÜ ANA — Dinlemeyin siz onu, aptaldır...

HEPSİ — Heh, heh, heh, heh..

ÜBÜ BABA — Sonra seni baldırından dişlerim.

ÜBÜ ANA — Daha iyisi yemek ye Übü Baba, işte Polonya çorbası...

ÜBÜ BABA — Bu çorba berbat...

KİPİSLİK — Gerçekten de iyi değil.

ÜBÜ ANA — Siz dayak istiyorsunuz, galiba?

ÜBÜ BABA — (Bir şey hatırlayarak) Akhıma bir şey geldi. Birazdan dönerim. (Çıkar.)

KİPİSLİK — Dana çok güzel, ben bitirdim. Nefis, nefis, yağsın Übü ana...

HERKES — Yaşasın Übü Ana...

ÜBÜ BABA — (Geri gelir.) Birazdan da yaşasın Übü Baba diye bağracaksınız. (Übü Baba elindeki bir ayakyolu süpürgesiyle yemek yiyenlerin içine dalar.)

ÜBÜ ANA — Sefil ne yapıyorsun?

ÜBÜ BABA — Biraz tadına bakın. (Tadına bakanlar zehir-

lenerek yere düşer.) Herkes kapıya, Yüzbaşı Kipislik sizinle konuşacaklarım var.

Sahne : 3

ÜBÜ BABA, ÜBÜ ANA, YÜZBAŞI KİPİSLİK

ÜBÜ BABA — Söyleyin bakayım, sayın Yüzbaşım, yemeği beğendiniz mi?

KİPİSLİK — Bok hariç, çok güzeldi bayım.

ÜBÜ BABA — Bok da o kadar fena değildi yani...

ÜBÜ ANA — Herkesin zevki değişiktir.

ÜBÜ BABA — Yüzbaşı Kipislik sizi Litvanya Dükü yapmağa karar verdim.

KİPİSLİK — Nasıl olur, Übü Baba. Ben sizi çok fakir saymıyordum.

ÜBÜ BABA — Bir kaç güne kadar Polonya benim hakimiyetim altına girecektir.

KİPİSLİK — Venceslas'ı öldürecek misiniz yoksa?

ÜBÜ BABA — Hiç de aptal değil, nasıl da anladı..

KİPİSLİK — Eğer mesele Venceslas'ı öldürmekse ben de varım. O benim en azılı düşmanımdır. Adamlarımı da benimle birlikte sayabilirsiniz.

ÜBÜ BABA — (Kucaklamak için üzerine yürür) Sizi çok sevdim Kipislik.

KİPİSLİK — Kokuyorsunuz, Übü Baba. Hiç yıkanmaz mısınız yoksa?

ÜBÜ BABA — Binde bir.

ÜBÜ ANA — Hiç bir zaman.

ÜBÜ BABA — Sonra senin ayaklarını kırarım.

ÜBÜ ANA — Koca bok.

ÜBÜ BABA — Tamam Kipislik, sizinle işimizi hallettik. Ölüsü kandilli Übü Ananın üstüne yemin ederim ki Sizi Litvanya Dükü yapacağım.

ÜBÜ ANA — Ama...

ÜBÜ BABA — Sus bakayım, benim tatlı yavrum.
(Çıkarlar.)

Sahne : 4

ÜBÜ BABA, ÜBÜ ANA, BİR HABERCİ

ÜBÜ BABA -- Ne istiyorsunuz bayım? Beni yorduğunuzun farkında mısınız? Defolun gidin buradan.

HABERCİ — Bayım, Kral tarafından çağırılıyorsunuz(Çıkar.)

ÜBÜ BABA -- Ah, bok, itoğlu it, Ölüsü kandilli. Yakalandım, kafamı kesecekler. Eyvah... Eyvah...

ÜBÜ ANA — Ne korkak adam... Ne yapmalı acaba?

ÜBÜ BABA — Akluma bir şey geldi. Beni yakalarlarsa, Übü Anayla Kipislik'i ele veririm.

ÜBÜ ANA — Ah... Koca bok., Bunu yaparsan...

ÜBÜ BABA — Şimdi saraya gideyim.
(Çıkar.)

ÜBÜ ANA — (Arkasından koşarak) Übü Baba, Übü Baba geri gelersen sana kuzu sarması veririm.
(O da çıkar.)

ÜBÜ BABA -- (Kulisten.) Sen boklu bir igkembesin...

Sahne : 5

(Kral Sarayı)

**KRAL VENCESLAS, SUBAYLAR, YUZBAŞI KİPİSLİK
KRALIN ÇOCUKLARI, KÖTEK, DAHA SONRA
ÜBÜ BABA**

ÜBÜ BABA — (Girer.) Hayır ben yapmadım. Übü Anayla, Kipislik yaptı..

KRAL — Neyin var, Übü Baba..

KİPİSLİK — Çok içti de..

KRAL — Benim gibi, bu sabah ben de fazla kaçırdım.

ÜBÜ BABA — Evet, ben sarhoşum, O güzelim Fransız şarabından çok fazla içtim.

KRAL — Übü Baba, bana süvari yüzbaşısı olarak yaptığın hizmetlere karşılık seni mükâfatlandırmak istiyorum. Seni Sandemir Kontu yaptım.

ÜBÜ BABA — O.. Bay Venceslas, size nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum.

KRAL — Bana teşekkür etme Übü Baba. Yalnız yarın sabahki geçit resmine katıl yeter.

ÜBÜ BABA — İyilik yapma duygunuzun hayranıyım. (Çıkar.) Evet, ama, Sayın Kral Venceslas sizi aynı duygular içinde katledeceğim.

(Kral çıkar, taraftarlar gelir.)

Sahne : 6

(Übü Babanın evi)

**CİRON, PİLE, COTİCE, ÜBÜ BABA, ANA, TARAFTARLAR
ASKERLER, YÜZBAŞI KİPİSLİK**

ÜBÜ BABA — Evet, sevgili dostlarım, vatana ihanet plânlarını hazırlamak zamanı geldi. Herkes fikrini söyleyebilir. İzin verirseniz önce ben başlıyorum.

KİPİSLİK — Konuşunuz, Übü Baba.

ÜBÜ BABA — Dostlarım, benim görüşüme katılırsanız, Kralı kahvaltısına arsenik koyarak zehirlenmek gerekiyor. Zıkkınlanmak isteyince geberip gider. Böylece de ben kral olurum.

HERKES — Alçaklık bu ..

ÜBÜ BABA — Ne o, hoşunuza gitmedi mi yoksa? Öyleyse Kıpıslık fikrini söyleyin.

KIPİSLİK — Bence kılıçla kafasını gövdesinden ayırmalı.

HERKES — Evet, böylesi daha asil ve cesaretli...

ÜBÜ BABA — Peki, ya size tekme atarsa. Hatırladığıma göre merasimlerde demirden bir ayakkabı giyiyor. Onlar da çok acıtır. Eğer bilseydim, koşup sizi ele verir ve bu pis işten kendimi kurtarırdım. Hatta bunu yaparsam kral bana bahşiş bile verir.

ÜBÜ ANA — Alçak, sefil düzenbaz herif.

HERKES — Übü Babayı lanetleyiniz.

HEPSİ — Lanet...

KIPİSLİK — En iyisi hepimiz patırtı edip bütün, gücümüzle bağırarak üzerine atlayalım. Böylelikle onun adamlarını da aramızdan sürükleyebiliriz.

ÜBÜ BABA — Ben onun ayaklarına basar, bok derim ve siz bu parola üzerine hücumla geçersiniz.

ÜBÜ ANA — Evet ama, ölür ölmez elindeki asayla, başındaki tacı almayı unutma.

KIPİSLİK — Ben de adamlarımla birlikte Kral ailesini takibe koyulurum.

ÜBÜ BABA — Güzel, bir de özellikle genç Kötök'i yakalaman gerektiğini sana öğütlerim.
(Çıkarlar.)

ÜBÜ BABA — (Arkalarından koşar ve onları geri getirir.) Baylar, zorunlu bir merasimi unuttuk, Kahramanca döğüşeceğimize yemin etmemiz gerekiyor.

KIPİSLİK — Peki, ama nasıl. Papaz olmadan olmaz.

ÜBÜ BABA — Übü Ana o işi görür.

HERKES — Ne yapalım, olsun.

ÜBÜ BABA — Krah iyice öldüreceğinize yemin ediyor musunuz?

HERKES — Ediyoruz. Yaşasın Übü Baba.

(Geçit resmi alanı)

POLONYA ORDUSU, KRAL, KEPEK, PETEK, ÜBÜ BABA, YÜZBAŞI KİPİSLİK İLE TARAFTARLARI, GİRON, PİLE, COTİCE

KRAL — Soylu Übü. Adamlarınızla birlikte yanma gelin. Orduyu gözden geçirelim.

ÜBÜ BABA — (Adamlarına.) Dikkatli olalım beyler. (Krala.) Geliyoruz beyim geliyoruz.

(Übü'nün adamları kral'ın çevresini sarar.)

KRAL — İşte Danzig'li Süvari Muhafız Alayı. Ne kadar güzel değil mi?

ÜBÜ BABA — Yapmayın, Bana kalırsa sefil bir görünüşü var. Şuna bakın (Asker'e) Ne zamandan beri suratını yıkamadın, salak herif...

KRAL — Fakat, bu asker gayet temiz. Neyiniz var sizin Übü Baba?

ÜBÜ BABA — Şimdi görürsünüz... (Kral'ın ayağına basar.)

KRAL — Sefil.

ÜBÜ BABA — BOOOOK. Hücum, bu tarafa gelin.

KİPİSLİK — Ateş!..

(Herkes Kral'ın üstüne hücum eder. Bu arada bir de patlama duyulur.)

KRAL — Ah... İmdat... Allahım öldüm.

KEPEK — (Petek'e) Ne oluyor, sıvışalım buradan...

ÜBÜ BABA — Tacı elde ettim. Şimdi geri kalanları ele geçirelim.

KİPİSLİK — Kahrolsun alçaklar.

(Kralın oğulları kaçar. Herkes onların ardından koşar.)

(Kral Sarayı)

**ÜBÜ BABA, ÜBÜ ANA, YÜZBAŞI KİPİSLİK,
TARAFTARLAR**

ÜBÜ BABA — Hayır, istemiyorum bu keleşler için canıma
nı okuyacaksınız benim.

KİPİSLİK — Yapmayın, Übü Baba, görmüyor musunuz, halk
bu mutlu olaydan kısmetini istiyor.

ÜBÜ ANA — Et ve altın dağıtmazsan iki saate kalmaz al-
aşağı edilirsin.

ÜBÜ BABA — Et olur ama, altın olmaz. Derhal iki tane
yağlı at kesilsin, bu salaklara yeter de artar bile.

ÜBÜ ANA — Salak sensin, hayatımda böyle bir hayvan gör-
medim.

ÜBÜ BABA — Sanı son defa söylüyorum. Zengin olmak is-
tiyorum. Kimseye bir kuruş bile vermeyeceğim.

ÜBÜ ANA — İnsanın elinde Polonya'nın bütün hazineleri ol-
duktan sonra...

KİPİSLİK — Doğru; kilisenin içinde büyük bir hazine sak-
lı. Derhal onu bölüştürelim.

ÜNÜ BABA — Doğru mu bu?

ÜBÜ ANA — Doğru ya..

ÜBÜ BABA — O halde emrediyorum: Halkı davet edin. Üç
milyonu bir araya getirin. Sonra da yüz elli tane ö-
kütle, koyunu kızartın. Bir bu kadar da bana ayrılın.

(Kral sarayını halk doldurmuştur.)

**ÜBÜ BABA, ÜBÜ ANA, GIRON, PILE, COTICE,
KİPİSLİK**

HALK — İşte kral, yaşasın kral. Heyyy...

ÜBÜ BABA — (Çevresine altınlar serpererek.) İstê bunlar sizin için. Size para vermek benim pek hoşuma gitmiyor ama, ne yapalım ki Übü Ana böyle istiyor. Ama hiç olmazsa bana vergilerinizi zamanında ödeyeceğiniziz dair söz vermelisiniz.

HERKES — Tabii, tabii. Yaklaşın ırkadaşlar. Yaşasın Übü Baba.

KIPISLIK — Hükümdarların en soylusu.

Sahne : 10

ÜBÜ BABA — Şimdi de beni çok iyi dinleyip hiç gürültü etmediğiniz için size bir şarkı söyleyeceğim.

PATLAK BEYNİN ŞARKISI

ÜBÜ BABA — Ben çok zaman önce bir küçük marangozdum,
Champ Mars sokağı kilisesi yanında,
Karım da terziydi hiç bir şeyimiz eksik
değildi...

Ve çok mutlu yaşırdık ikimiz

ÜBÜ ANA — Pazar günleri gökte bulutlar olmazsa,
Güzel elbiselerimi giyip de
Echaudé sokağında patlayan beyinleri
görüp de

Ne eğlenceli vakit geçirirdik.

BİRLİKTE — Bakın, bakın makine döner,
Bakın, bakın beyinler patlar,
Bakın, bakın beyler titrer;

HEPSİ — Hurra. Kızlara tekme, yaşasın Übü Baba...

ÜBU ANA — Bizim küçükler, ağızları reçel dolu,
Renkli kâğıt bayraklar sallarlardı,
Hep birlikte bir arabamın tepesine otururduk
Sonra birlikte neşeyle Echaudé sokağına
gidilirdi.
Parmaklıkların üstüne doğru koşardık,
Birinci sırayı kapmak için herkese bir
yumruk;
Ben hep koca bir taşın üstüne çıkardım.
Kunduralarını kana bulanıp kirlenmesin diye.

BİRLİKTE — Bakın, bakın makine döner,
Bakın, bakın peylüler patlar,
Bakın, bakın beyler titrer.

HEPSİ — Kızlara tekme, yaşasın Übü Baba.

ÜBU BABA — Birden parmaklığın üstünden uçtum,
Kızgın kalabalık beni itiyordu.
Ve en başta koşmağa başladım,
Gidenin gelmediği kara deliğe ulaştık,
İşte pazarları gezmek dediğin budur,
Echaudé sokağında kafaların koptuğunu
görmek,
Sahna sahna ya da yalpa vurarak,
Canlı gidilen bitik dönülen..

Bakın, bakın makine döner,
Bakın, bakın beyin patlar,
Bakın, bakın beyler titrer.

HEPSİ — Kızlara tekme, yaşasın Übü Baba.

**ÜBÜ BABA, ÜBÜ ANA, SONRA ASILER, HÂKİMLER
BAŞKA İNSANLAR**

ÜBÜ BABA — Hırt... Ölüsü kandilli. İşte bu memleketin kralıyım. Bana asil sopamı, asil bıçağımı, asil kılıcımı getirin, sonra da asileri getirin.

(Asileri iterek içeri sokarlar.)

ÜBÜ ANA — Merhamet, kendine hâkim ol Übü Baba..

ÜBÜ BABA — Sizlere imparatorluğu zenginleştirmek için bütün asileri katlederek malarına el koyacağımı bildirmekle şeref duyarım.

ASİLLER — Korkunç. Askerler, vatandaşlar, bizi kurtarın.

ÜBÜ BABA — Birinci asili buraya getirin ve bana da asil sopamı verin. İdama mahkûm olanları kubura atacağım. Orada da onları katledecekler. (Birinci Asil'e)
Kimsin sen salak?

I. ASİL — Vitepsk Kontu.

ÜBÜ BABA — Gelirin ne kadar?

I. ASİL — Üç milyon rizdal.

ÜBÜ BABA — Mahkûm oldun. (Sopayla iter.)

ÜBÜ ANA — Alçakça bir vahşet.

ÜBÜ BABA — İkinci asil, sen kimsin? Cevap versene salak herif?

ASİL — Posen Grandükü.

ÜBÜ BABA — Harika, harika. Daha fazlasını isteyen de yok. Kubura. (Sopayla iter.) Üçüncü asil, sen kimsin? Aptal bir suratın var.

ASİL — Courlande, Riga, Revel ve Mitau Dükü.

ÜBÜ BABA — Çok güzel çok güzel, daha başka?

ASİL — Başka yok.

ÜBÜ BABA — Öyleyse kubura. Dördüncü asil, adın ne senin?

ASIL — Padolie Prensi.

ÜBU BABA — Gelirin ne kadar?

ASIL — İflâs ettim.

ÜBU BABA — Böyle kötü bir söz için hemen kubura. (Hızla iter) Beşinci asil, sen kimsin? Senin suratını beğendim.

ASIL — Thorn ve Polock Valisi.

ÜBU BABA — Buniar önemli değil. Daha başka bir şey yok mu?

ASIL — Bana yetiyordu.

ÜBU BABA — Eee, hiç yoktan iyidir. Kubura dostum. Ne öyle dövünüp duruyorsun Übü Ana?

ÜBU ANA — Çok vahşisin Übü Baba.

ÜBU BABA — Ne yaparsın, zenginleşiyorum. Şimdi mallarıma ait listemi hazırlayayım. Okuyun benim mallarıma ait listemi..

DEFTERDAR — Sandomir kontluğu.

ÜBU BABA — Önce prensliklerden başla, aptal kaz.

DEFTERDAR — Podolie Prenslığı, Posen Grandüklüğü, Courlande Düklüğü, Sandomir Kontluğu, Vitepsk Kontluğu, Thorn ve Polock Vilâyeti..

ÜBU BABA — Eeee, sonra?

DEFTERDAR — Hepsi bu kadar.

ÜBU BABA — Hepsi bu kadar mı? O halde hâkimlere geçelim, artık kanunları ben yapacağım.

BAZILARI — Görürüz.

ÜBU BABA — Önce adalet reformu yapacağım, sonra da maliye reformu..

BAZI HÂKİMLER — Bütün değişikliklere karşı koyacağız.

ÜBU BABA — Bundan böyle hâkimlerin maası ödenmeyecek.

HÂKİMLER — Peki, neyle geçineceğiz. Biz fakir insanlarız.

ÜBU BABA — Verdiğiniz cezalarla, idama mahkûm olanların paraları size kalır.

BİR HAKİM — Korkunç.

İKİNCİSİ — Rezalet.

ÜÇÜNCÜSÜ — Skandal.

DÖRDÜNCÜSÜ — Bu şartlar altında kimseyi yargılayamayız. Kepazelik.

ÜBÜ BABA — Bütün hakimler kubura,

(Hâkimler boşuna karşı koymağa çalışırlar.)

ÜBÜ ANA — Ne yapıyorsun, Übü Baba. Şimdi Adaleti kim dağıtacak?

ÜBÜ BABA — Ben. Göreceksin o zaman işler nasıl güzel yürüyecek.

ÜBÜ ANA — Evet, tam temiz iş olur.

ÜBÜ BABA — Öyleyse kes sesini cadaloz. Beyler, şimdi de maliye reformuna geldik.

TUCCARLAR — Hiç bir değişikliğe lüzûm yok.

ÜBÜ BABA — Nasıl yok, ben her şeyi değiştirmeyi düşünüyorum. Önce bütün vergilerin yarısını kendime ayırıyorum.

TUCCARLAR — Bize ne.

ÜBÜ BABA — Beyler, emlak başına yüzde on vergi alınacak. Sonra Ticaret ve endüstriden, üçüncü olarak da evlenmelerden, son olarak da bekârlarla, ölülerden on beşer frank.

BİRİNCİ TUCCAR — Ama bu çok aptalca, Übü Baba..

İKİNCİ TUCCAR — Saçmalık bu.

ÜÇÜNCÜ TUCCAR — Ne başı belli, ne kuyruğu..

ÜBÜ BABA — Benimle dalga mı geçiyorsunuz. Derhal bir tencere getirin heriflerin kanından bir tüccar salçası yapayım.

ÜBÜ ANA — Bu kadarı fazla, Übü Baba, Neredeyse herkesi katledeceksin.

ÜBÜ BABA — Hepiniz kubura. Bu önemli ve gerekli adamlardan geriye ne kadar kaldıysa hepsini getirin. Sen Elysée sarayının kapıcısına benzeyen herif, kubura.

Sen Polis Müdürü, bütün haşmetinle kubura. Sen İngiliz Hariciye Vekili kubura. Kiskanmasın diye şimdi de bana bir Fransız Hariciye Vekili getirin? Sen yahudi düşmanı kubura.. Sen, sansürcü.. Sen tefeci kubura.. Bak, bak yolunu şaşırmış bir şarkıcı, seni de amma dinledik bu güne kadar, kubura Vay, vay bu şarkı söylemez ama gazetelere makale yazar. Yazdıkları da hep birbirinin aynı, kubura.. Hadi, herkesi getirin kubura.. Kubura, Çabuk olun. Kubura. Kubura Boocook..

UBU ANA — Ne adalet kaldı, ne maliye kaldı, ne de..

UBU BABA — Korkma benim küçük yavrum, köyden köye dolaşıp vergilerimi kendim toplayacağım.

Sahne : 12

(Varşova yakınlarında bir köy evi. İçerde köylüler oturur.)

BİR KÖYLÜ — Büyük bir haber getirdim. Kral ölmüş. Dükler de, Genç Kötök annesiyle birlikte dağa kaçarak saklanmış. Tahtı Übü Baba ele geçirmiş.

STANİSLAS — Ben daha başka şeyler biliyorum.. Karakovide üç yüz aslı, ve beşyüz hâkimin cesedlerini gördüm. Söylendiğine göre vergiler iki misline çıkarılacak ve Übü Baba bizzat gelerek vergi toplayacakmış.

HERKES — Büyük Allah, peki biz ne olacağız? Übü Baba aşağılık bir domuzdur. Söylendiğine göre ailesi de korkmuş.

(Bakın, duydunuz mu? Bana kapı çalındı gibi geldi.)

BİR SES — (Dışardan.) Canına yandığımın bokları, Saint Jean'ın, Saint Pierre'in, Saint Nicolas'ın adına açın kapıyı. Vergi toplamağa geldim.

(Kapı kırılır, Übü adamlarıyla birlikte içeri girer.)

ÜBÜ BABA — En yaşlısınız kim? (Bir köylü Herler.) Adın ne senin?

KÖYLÜ — Stanislaz Lenkizki.

ÜBÜ BABA — Şimdi dinle beni, canına yandığının adanı. Eğer dinlemezsen bunlar kulaklarını keser. Söyle, dinleyecek misin? Dinliyor musun?

STANISLAZ -- Ama Ekselansınız daha bir şey söylemediler.

ÜBÜ BABA — Nasıl, bir saatten beri konuşuyorum. Buraya palavra mı atmaya geldiğimi sanıyorsun?

STANISLAZ — Böyle bir düşünce benden uzaktır.

ÜBÜ BABA — Sana söylemek istediğim şudur ki: şimdi gelirini ve mahsulünün miktarını dosdoğru bildirmezsen seni katlederim.

STANISLAZ — Sir, biz resmi kütüğe yüz elli iki akçe üzerinden katılıyoruz. Bunu da ödedik. Saint Mathieu'den altı hafta önce...

ÜBÜ BABA -- Olabilir, Ama ben hükümeti değiştirdim.

KÖYLÜLER -- Bay Übü, merhamet, bize acıyın. Biz zavallı vatandaşlarız.

ÜBÜ BABA -- Eana ne bundan. Siz paraları verin.

KÖYLÜLER — Veremeyiz, daha önce ödedik.

ÜBÜ BABA — Ödeyin yoksa kafanızı koparıp cebime koyarım. Canına yandığının herifleri bu memleketin krahım sanırım.

HERKES -- Öyle mi? Arkadaşlar silâha sarılın. Yağasın Kötök, Polonya Litvanya kralı.

ÜBÜ BABA -- Vergi memurları ileri. Görevinizi yerine getirin.

(Büyük bir kavga çıkar. Bu arada Stanislas'ın kaçtığı görülür. Übü Baba ile Übü Ana yere dökülen paraları toplarlar.)

(Moskova Sarayı)

ÇAR ALEKSİ, KİPİSLİK

ALEKSİ — Sen mîsin alçak maceraperest yeğenim kral Venceslas'ın katledilmesinde suç ortağı olmuştun.

KİPİSLİK — Sir, beni affedin. İstemiyerek Übü Babaya alet oldum.

ALEKSİ — Rezil, yalancı. Söyle ne istiyorsun?

KİPİSLİK — Übü Baba beni ihanetten dolayı hapse attı. Kurtulmağa muvaffak olup, beş gün, beş gece steplerde at üstünde alicenap efendimize yüz sürmek için yol aldım.

ALEKSİ — Hizmetime girebilmek için bana ne teklif ediyorsun?

KİPİSLİK — Maceracı kılıcımla, Thorn gehrinin plânını;

ALEKSİ — Kılıcı kabul ediyorum. Ama, Saint George adına bu plânı yakın. Zaferimi bir ihanet üstüne kurmak istemem.

KİPİSLİK — Venceslas'ın oğullarından biri, genç Kötök hayatta. Onu tekrar tahta geçirmek için elinden geleni yapacağım.

ALEKSİ — Ordudaki rütben ne idi?

KİPİSLİK — Übü Babanın ordusunda beşinci suvari bölüğünde yüzbaşydım.

ALEKSİ — Çok iyi. Öyleyse ben de seni Onuncu Kazak Bölüğünde Astsubay yaptım. Bana da ihanet edersen kendini yok bil. Eğer iyi savaşırsan mülkâfat alırsın.

KİPİSLİK — Cesaretime güvenebilirsiniz Sir.

ALEKSİ — Tamam. Huzurundan yok ol.

(Kipislik çıkar).

Sahne : 14

(Übü'nün toplantı salonu.)

ÜBÜ BABA, ÜBÜ ANA, TİCARET MÜŞAVİRLERİ

ÜBÜ BABA — Baylar, oturum açılmıştır. İyice dinleyin ve uslu durmağa gayret edin. Önce ticarettten, sonra da güzel havalar ve yağmur yağdırmak için hayâl etmiş olduğum küçük bir sistemden söz edeceğiz.

BİR MÜŞAVİR — Mükemmel, bay Übü.

ÜBÜ ANA — Ne aptal adam.

ÜBÜ BABA — Benim boklu karım, kendinize gelin, bu sağmalıklarınızı daha fazla çekecek değilim. Diyordum ki, baylar, ticaret işleri fena değil. Her sabah çok sayıda tüyü dökülmüş köpek sokaklara yayılıyor. Her yerde bir sürü kül olmuş ev enkaza. En önemlisi insanlar ticari işlerimizin mükemmelliğinden ötürü sırtlarına yüklenen ağırlığın altında iki büklüm olmaktadır.

BİR MÜŞAVİR — Ya, yeni vergiler nasıl, Bay Übü;

ÜBÜ ANA — Evlenmeler üzerinden alınan vergiler şimdiye kadar otuz para getirdi. Übü Baba her yerde insanları evlensinler diye sıkıştırıyor.

ÜBÜ BABA — Canına yandığının iktisatçı karısı, herkes bilir ki, benim konuşmak için bir kulağım, söylediklerimi işitmek için de bir ağızımı vardır. (Gülüşmeler) Yine beni şaşırtıyorsunuz, benim aptallığının sebebi sizsiniz. Ah boynuzlu Übü. (Bir haberci girer). Tamam, iyi, ne var yine? Defol buradan domuz. Yoksa kafam ve bacaklarını kopartıp kebab yaparım.

ÜBÜ ANA — A, işte kaçtı. Ama bir mektup getirmiş.

ÜBÜ BABA — Oku onu. Bana kalırsa ya aklımı kaybediyeyim.

rum, ya da okuma bilmiyorum. Çabuk ol, kocakarı, mektup Kipislik'den olmalı,

ÜBÜ ANA — Çok doğru. Diyor ki, Çar onu çok iyi kabul etmiş, genç Köteli'i tahta çıkarmak için senin ülkelere-rini işgal edeceğini söylüyor, sonra da seni öldürecek-miş.

ÜBÜ BABA — Ay, Ay korktum. Ay ölüm aklıma geliyor. Ah, ne kadar zavallı adammışım. Büyük Allahım ne yapmalı. Bu hınzır adam beni öldürecek., Saint Antoine ve bütün azizler beni koruyun, korursanız size mumlar dikerim, kredi açarım.

(Ağlamaya başlar: bu arada huçkırıktar da duyulur.)

ÜBÜ ANA — Yapacak tek bir şey var, Übü Baba.

ÜBÜ BABA — Nedir o, sevgilim?

ÜBÜ ANA — Savaş.

HERKES — Yaşasın. İşte soylu bir düşünce.

ÜBÜ BABA — Doğru, ama yine mi dayak yiyeceğim?

BİRİNCİ MÜŞAVİR — Koşalım, koşalım ordumuzu kura-lım.

İKİNCİ MÜŞAVİR — Erzak toplayalım.

ÜÇÜNCÜ MÜŞAVİR — Kalelerde, topçuyu hazırlayalım.

DÖRDÜNCÜ MÜŞAVİR — Askerler için para alalım.

ÜBÜ BABA — O, hiç de öyle değil; Gebertirim sonra seni, herifeçioğlu. Hiç kimseye para vermek niyetinde de-ğilim. Şimdiye kadar savaşmam için bana para veri-lirdi. Şimdi ise benim hesabıma olacakmış. Kabul et-miyorum. Bu kadar kudurduysanız savaş yapılınsın ama bir kuruş harcanmadan.

HERKES — Yaşasın savaş...

Sahne : 15

(Sağda bir değirmen, solda ka-yalar, dipde deniz görülür.)

**POLONYA ORDUSU İLERLER, BAŞINDA GENERAL
LASCY BULUNMAKTADIR**

YÜRÜYÜŞ ŞARKISI

Ceketimde var iki, üç dört düğme,
Beş düğme
Altı yedi, sekiz düğme,
Dokuz, on, on bir on iki düğme,
On üç düğme.

Ceketimde var on dört onbeş düğme,
On altı düğme,
On sekiz yirmi düğme,
Yirmi düğme,
Yirmi bir düğme,
Otuz düğme.

Ceketimde var, otuz, kırk düğme,
Kırk düğme
Kırk beş düğme
Beş düğme,
Yetmiş düğme,
Yetmiş düğme.

Ceketimde var elli bin düğme,
Bin düğme..

LASCY — Kıtı dur. Yüzler sola. Sağa doğru sıraya gir. Kıtıta dur. Rahat. Askerler sizden memnunum. Asker olduğunuzu hiç bir zaman unutmayın. Ve yine de unutmayın ki en iyi erler, askerlerdir. Şeref ve zafer yolunda yürümek için önce vücudünüzün ağırlığını sağ ayağınızın üstüne yükleyin, sonra da sol ayağınızla ile-

ri doğru hızla hareket edin. Dikkataat, Hazır ol. Kıta ileri, marg. Bir iki, bir, iki..

(Askerler Lasey başta olmak üzere çıkarlar.)

ASKERLER — Yaşasın Polonya, Yaşasın Übü Baba.

ÜBÜ BABA — (Üstünde zırh ve başında demir miğferler gi-
rer.) Ah, Übü Ana, işte zırhımla ve küçük sopamla si-
lâhlanmış olarak hazırım. Çara karşı savaşmak için
her şey tamam. Ama yakında yorulup yürüyemez ha-
le geleceğim. Ya bir de beni kovalarlarsa ne yaparım?

ÜBÜ ANA — Geber, korkak.

ÜBÜ BABA -- Ah, bütün bu demir parçaları hareket etme-
mi önlüyor. Bir türlü başaramıyacağım. Ruslar da iler-
liyor. Beni öldürecekler.

ÜBÜ ANA — Zırhının içinde ne kadar güzel, koca bir bal
kabağı gibi.

ÜBÜ BABA -- Ve şimdi ata bineceğim, Baylar, iktisatçı a-
tımı getirin.

ÜBÜ ANA -- Übü baba, bu at seni taşımaz. Beş gündenbergi
biç bir şey yedirmediler. Hayvan ölmek üzere.

ÜBÜ BABA -- Anıma yaptın yahu. Bu hayvan için günde on
iki kuruş veriyorum bir de beni taşımayacakmış. Be-
ni işletiyor musunuz? Ya da, daha doğrusu benim pa-
ramı çahıyorsunuz. Eğer isterseniz bana başka bir at
getirin. Şunu iyi bilin ki yürümek niyetinde değilim,
canına yandığının herifleri. (Giron, kocaman bir at
getirir.) Teşekkür ederim, sadık Giron. (Atı okşar.)
Hay, hay, şimdi ata bineceğim. Oh düşünüyorum; (At
hareket eder.) Tutun hayvanı, Aman Allahım yere dü-
şüp öleceğim..

ÜBÜ ANA — Gerçekten de aptalmış. (Güler.) Ah.. İşte doğ-
ruldu, A, a şimdi de yere yuvarlandı.

ÜBÜ BABA -- Ölüsü kandilli, yarı yarıya öldüm sayılır. Fa-
kat o kadar önemli değil. Savaşa gidiyorum. Ben de
orada herkesi öldüreceğim. Doğru yürümeyen kendi-

ni kollasın. Burunlarıyla, kulaklarını koparıp cebime koyacağım.

ÜBÜ ANA — İyi şanslar, Bay Übü.

ÜBÜ BABA — Sana devlet idaresini emanet ettiğimi söylemeyi unuttum. Ama iktisat kitabımı üstümde taşıyorum. Beni soyarsan çok fena olur. Sana yardımcı olarak sadık Giron'u bırakıyorum. Allaha emanet ol, Übü Ana. Uslu dur, ve iffetini koru...

ÜBÜ ANA — Güle güle Übü baba. Çarı gebertmeden gelme.

ÜBÜ BABA — Tabii... Dişlerini söküp, burnunu koparacağım dilini keseceğim, küçük sopamı kulağına sokacağım.

(Ordu, fanfar sesleri arasında ilerler.)

Sahne : 16

ÜBÜ ANA, GIRON

ÜBÜ ANA — Şimdi bu koca kulda gittikten sonra yapılacak iş hemen koşup bütün Polonya hazinelerini ele geçirmektir. Giron sen de bana yardım edersin.

GIRON — Ne yapmak için efendim?

ÜBÜ ANA — Her şey için. Sevgili kocam savaş sırasında kendi yerini sana bıraktı.. İşte bu gece..

GIRON --- Ne yapmak için, efendim?

ÜBÜ ANA — Kızarma, gekerim. Önce yüzünde görünmez. Şimdi bunu bırak da hazineyi getirmek için bana yardım et...

HAZINEYİ TETKİK EDERKEN SÖYLENEN ŞARKI

ÜBÜ ANA — Şaşkın gözlerimin önünde
Bir Polonya kasesi,

- GIRON** — Kraliçenin ayak ucundaki
Koyun postu,
- ÜBÜ ANA** — Tıpatıp benzer o,
Benim sevgili beyime.
- GIRON** — Küfelik August devrinde
Polonya'yı sarhoş eden şarap şişesi.
- ÜBÜ ANA** — Kraliçe Marie Leenizka için
Hazırladıkları o nargile,
- GIRON** — Milli Savunma plânları
Sandık sadık içinde.
- ÜBÜ ANA** — Varşova'da asayişi yerine
Getirmek için kullanılan süpürge.
- ÜBÜ ANA** — Dur. Bir gürültü duydum. Übü Baba şimdiden
geri geliyor. Kaçalım.
(Hazineyi bırakarak kaçarlar.)

Sahne : 17

(Übü Baba upuzun bir ipi çekerek gelir.)

- ÜBÜ BABA** — (Ve bir asker.) Boynuzlu, Allahın belâsı, i-
nek. Nerdeyse sonumuz geldi. Susuzluktan öleceğiz
ve yorulduk. Binek atımız çökmesin diye bütün yolu
tabana kuvvet yürüdük. Atımız da arkadan geliyordu.
(Tam bu anda ipin ucunda at görünür.) Fakat, Polon-
yaya dönerken patafizik bilimindeki ihtisasımızdan ve
müşavirlerimizin parlak fikirlerinden yararlanıp ha-
vayla çalışan bir otomobil yaparak atımızı ve bütün

orduyu onunla taşıyacağız. Durun bakayım, Nicolas Rensky geliyor. Nesi var bu çocuğun?

RENSKY — Her şey mahvoldu. Sir. Polonya'da isyan çıktı. Giron yok oldu. Übü Ana, Polonya'nın bütün hazine ve iktisadı ile kaçtı.

ÜBÜ BABA — Daha şimdiden mi? Gece kuşu, uğursuz hayvan, baykuş. Bütün bu palavraları nereden topladın? Kim söyledi bunu? İddia ederim ki kazaklar uydurmuştur. Nereden geliyorsun?

RENSKY — Varşova'dan, asil senyor.

ÜBÜ BABA — Boklu oğlum, sana inanmış olsaydım bütün orduyu geri çevirmem gerekirdi. Fakat benim şaşkın oğlum senin omuzlarının üstünde beyinden çok saman dolu bir kafa var. Üstelik de bir sürü sağmalıdır uydurmuşsun. Hemen yerine dön, oğlum. Ruslar hiç de uzakta değil, Nerdeyse onları kılıçlarımızla karşılayacağız.

LASCY — Übü Baba, ovadaki Rusları görmüyor musunuz?

ÜBÜ BABA — Doğru, Ruslar.. Şimdi şıştik. Hâlâ kaçmak inkâm var mı acaba? Ne gezer. Biz bir tepenin üstündeyiz ve bütün mermilere hedef olacağız.

ORDU — Düşman geliyor. Ruslar..

ÜBÜ BABA — Haydi baylar. Savaş nizamına geçelim. Bu tepenin üstünde kalacağız ve hiç bir zaman aşağı inmek aptallığımızı göstermeyeceğiz. Ben insandan yapılmış bir kümenin tam ortasında duracağım. Siz de çevremde dönüp duracaksınız. Tüfeklerinize ne kadar fazla mermi koyarsanız o kadar iyidir. Çünkü 8 mermi 8 Rus öldürebilir ve böylelikle ben de bir o kadarından kurtulmuş olurum. Piyadeler biraz Rus öldürmek için tepenin eteğinde yer alsın. Suvariler onların arkasından kargaşahgîn içine atılmak için hazır olsunlar. Topçu da buradaki değirmende, aşağıdaki kalabalığa ateş etmek için beklesin. Bize gelince, biz de

yeldeğirmenini penceresinden iktisadi tabancamızla ateş edeceğiz. Kapıyı da bir sopayla kapıyacağız. İçeri girmek isteyen kendine dikkat etsin.

ORDU — Sir Übü, emirleriniz yerine getirilecektir.

ÜBÜ BABA — Ve bütün bunlar iyi yapılsa, zafer bizimdir. Saat kaç?

(Bir çalar saat üç defa çalar.)

LASCY — Sabahın on biri...

ÜBÜ BABA — Öyleyse yemek yiyebiliriz. Çünkü Ruslar öğleden önce hücum etmezler. Sayın General, askerlere ihtiyaçlarını görmelerini ve bir Polonya şarkısı söylemelerini emreder misiniz?

LASCY — Dikkat. Sağa ve sola. Bir daire yapın. İki adım geriye. Sıraya girin.

(Ordu çıkar. Übü Baba şarkı söylemeğe başlar. İkinci mısradan sonra ordu yeniden gelir.)

POLONYA ŞARKISI

ÜBÜ BABA — Ben içince
Herkes sarhoş olsun
Derdi August
Kiabi gluglu da.

HEPSİ — Glu glu glu, glu glu glu.

ÜBÜ BABA — Sususuzluk
Canımıza okudu
İçelim
Olalım turşu gibi

HEPSİ — Pi pi pi, pi pi pi.

ÜBÜ BABA — Bıyıklarımınla

Kimse dalga geçmesin
Ya şapkamın
Bembeyaz sorguçu.

HEPSİ — Ka ka ka, ka ka ka.

ÜBÜ BABA — İnsanın
Suratı güzelleşir
Kufayı
Çekince Baba Übü.

HEPSİ — Bü bü bü, bü bü bü.

ÜBÜ BABA — Bu kahramanlara hayranım. Şimdi yemek yiyelim.

ASKERLER — Yemeğe hücum.

ÜBÜ BABA — Askerlerimizin sayın kumandanı emir verin de ihtiyaten sakladıkları bütün yiyecekleri getirsinler.

LASCY — Fakat Übü Baba, yiyecek hiç bir şey yok ki.

ÜBÜ BABA — Nasıl hiç bir şey yok, domuz herif. Peki bizim ordumuzun kumandanı ne işle meşgûl olur?

LASCY — Yiyecek işleriyle meşgûl olan kumandanı kubura attığınızı unuttunuz galiba?

ÜBÜ BABA — Ah... Soluğum kesilecek. Bu mükemmel idarenin yanlış yapabileceğini düşünemezdim ki... Bunların hindi keçi, kızarmış piliç, köpek ezmesi, boklu karnabahar sevdiğini herkes bilir. Herneyse ben şimdi kendim gidip işkembemizi süsleyecek bazı şeyler bulayım.

(Çıkar.)

LASCY — (Bağırarak.) Yiyecek iyi bir şey bulabildiniz mi, Übü Baba.

ÜBÜ BABA — (Elinde süpürge girer.) Bundan başka bir şey bulmadım. Tadına bakın biraz.

LASCY ve ORDU — Of, of, of... Sefil Übü! Alçak serseri...

(Midelerini tutarak dışarı çıkarlar, Bombardıman bag-lar.)

ÜBÜ BABA — (Yalnız.) Ama benim karnım aç... Karnıma hiç bir şey girmede ki.

(Birinci mermi Übü'nün karnına çarpar.)

LASCY — (Geri gelir.) Sir Übü, Ruslar hücumu geçti.

ÜBÜ BABA — Eeee... Peki sonra... Ne yapmamı istiyorsun yani. Onlara hücum etmelerini ben söylemedim ki. Buna rağmen sayın iktisatçı savaşa hazırlanalım;

(İkinci mermi Übü yere yuvarlanır.)

LASCY — Bir bomba daha... Ben artık burada kalamam.

(Kaçar.)

ÜBÜ BABA — Dayanamıyacağım. Buraya kurşun ve demir yağıyor. Hey, sayın Rus askerleri, dikkat edin, bu tara-
fa doğru ateş etmeyin. Burda insan var.

DIŞARDAN BİR SES — Hurra, Çara yol açın.

(Ruslar geçer.)

ÜBÜ BABA — İçeri.. Ben de küçük sopamla Moskof İmpa-
ratorunun üstüne hücum edeceğim.

ÇAR — (Gözükür.) Şoknozof, salakof, bokof...

ÜBÜ BABA — İşte karşımda. (Çar Übü'nün elinden sopayı
alır ve kılıcıyla karşı koyar.) Ah.. Bu kadar da olmaz
ki... Özür dilerim bayım, Ama beni rahat bırakın.. Ay,
ben isteyerek yapmadım ki.. Aman aman öldüm, ezil-
dim, bittim...

(Kaçar, Çar kovalar.)

LASCY — (Geçerken.) Bu sefer berbat, asker dağıldı...

ÜBÜ BABA — (Geri gelir.) İşte yürüyüş fırsatı ele geçti.
Polonyalı baylar ileri. Daha doğrusu geri...

POLONYALILAR — (Geçerek.) Canını kurtaran kaçsın. Ca-
nını kurtaran kaçsın.

(Kaçarlar, Ruslar onları kovalarlar.)

İKİNCİ BÖLÜM

Sahne : 18

(Litvanyada bir mağara, kar yağar.)

ÜBÜ BABA, PİLE, COTİCE

ÜBÜ BABA — Pile, Cotice.

ÜBÜ BABA — Ah, Ne pis hava be... Soğuktan kesildik. İktisad üstadın zâtı şerifleri de üstelik fena halde yaralı.

PİLE — Hey, bay Übü korkunuz sona erdi galiba. Artık kaçmıyorsunuz.

ÜBÜ BABA — Artık korkmuyorum, ama hâlâ da kaçmaktayım.

COTİCE — Domuz herif...

ÜBÜ BABA — Sir Cotice, kulağınız nasıl oldu?

COTİCE — Böyle, bayım, berbat bir biçimde sürüp gidiyor. Kurşun yukardan aşağıya girdiği için çıkartanıyorum.

ÜBÜ BABA — Oh... Çok iyi olmuş. Sen de hep başkalarını vurmak isterdin. Bense kendime zarar vermeden, büyük değerimi göstererek dört düşmanı kendi ellerimle öldürdüm. Daha önceden ölmüş olup da işini bitirdiklerini saymıyorum.

COTİCE — Pile... Küçük Rensky'nin ne olduğunu biliyor musun?

PILE — Kafasına bir kurşun girdi.

ÜBÜ BABA — Böylece gelincik çiçeği ve semizotu ömürlerinin en çok çiçek verme çağında amansız kesici tarafından doğrandı.. Acımadan acı tırmığıyla küçük Rensky'yi bir gelincığe çevirdi. Euna rağmen, o gayet iyi dövüştü. Ama ne yapalım ki çok fazla Rus vardı..

PILE ve COTİCE -- Hey... Bayım..

BİR SES -- Hrrrrrovvvv.

PILE -- Nedir bu? Silâhlanalım.

ÜBÜ BABA — Ah. Yapmayın. Yine Ruslar olmasın? İddia ederim ki onlardır. Yeter artık. Ya beni yakarlarsa? Gayet basit, hemen ceplerine atıverirler.

Sahne : 19

(Bir ayı girer.)

AYNI KİŞİLER

COTİCE -- Hey, sayın iktisatçı..

ÜBÜ BABA -- A... Bakın küçücük bir ayı. Bana kahrsa çok sevimli!..

PILE — Dikkat edin. Ne kocaman bir ayı. Mermilerim nerede?

ÜBÜ BABA -- Ayı mı? Korkunç hayvan. Vah zavallı kaderim. Beni yiyecek şimdi, Allah beni korusun. Üstüne

doğru geliyor. Hayır, hayır, Cotice'i yakaladı. Biraz soluk alayım.

(Ayı Cotice'in üzerine atlar. Pile de bıçağı ile Ayıya hücum eder. Übü kayanın üstüne çıkmıştır.)

COTICE — Buraya, Pile buraya... İmdat Bay Übü...

ÜBÜ BABA — Mahvoldu... Kendi işini kendin hallet. Biz şimdilik dua ediyoruz. Ayı sırasıyla hepimizi yiyecek.

PİLE — Tamam, yakaladım.

COTICE — Sıkı tut, Beni yalamaya başladı...

ÜBÜ BABA — Santifikatör nomen tum.

COTICE — Bırak domuz...

PİLE — Ah... Beni ısırdı. Allahım beni kurtarın ölüyorum.

ÜBÜ BABA — Fiat voluntas tua...

COTICE — Yaraladım onu.

PİLE — Kan kaybetmeğe başladı. Yaşasın.

(Pile'le Cotice'in bağırışları arasında ayı can çekiştir. Übü Baba ise dua okumağa devam eder.)

COTICE — Sıkı tut. Gidip bombamı alayım.

ÜBÜ BABA — Panem nostrum quotidianum da nobis hodie.

PİLE — Buldun mu? Kuvvetim kesiliyor.

ÜBÜ BABA — Sicute nos dimittimus debitoribus nostris

COTICE — Ah... İşte buldum.

(Bir patlama duyulur ve ayı yere yıkılır.)

PİLE ve **COTICE** — Zafer..

ÜBÜ BABA — Sed libera nos a malo, Amin. Er, nihayet, İyice öldü mü? Kayamdan aşağı inebilir miyim?

COTICE — (Kızgın.) Ne yaparsanız yapın.

ÜBÜ BABA — (İnerken.) Sevinmelisiniz ki hâlâ yaşıyor ve Lârvanya karları üzerinde yürüyebiliyorsunuz. Bütün bunları iktisat İstadımızın yüce erdemlerine borçlusunuz. O sebat etti, kafa patlattı ve sizin için bağıra bağıra dua etti. Ayrıca büyük cesaretle manevi kılıcını kullandı. Bu arada siz Cotice aynı işi bir bombayla yaptınız. Biz feragatimizi daha da ileri götürerek bir

ıkayanın üstüne çıkmayı uygun bulduk, Oradan dualarınızın gökyüzüne daha yakın olduğuna şüphemiz bile yoktu.

PİLE — Sir Übü. Şimdi de gidip ayıyı parçalayın.

ÜBÜ BABA — Olmaz. Belki de ölmemiştir. Halbuki seni yarı yarıya yemiş olduğuna göre bu iş senin görevin. Ben de odun getirilmesini beklerken ateş yakacağımı.
(Pile ayıyı parçalamaya başlar.)

ÜBÜ BABA — Dikkat et, oynamağa başladı.

PİLE — Sir Übü, nasıl olur. Soğumuz bile..

ÜBÜ BABA — Yazak. Sıcak olsaydı daha iyi yenirdi. Böylesi iktisat üstadının midesine dokunacak.

PİLE — (Kendi kendine.) İnsan isyan edebilir. (Hızlı.) Biraz yardım edin bay Übü, bütün işi tek başıma göremiyorum.

ÜBÜ BABA — Hayır, benim canım hiç bir şey yapmak istemiyor. Gayet tabii yoruldu ben..

COTİCE — Acaba Rensky'nin söyledikleri doğru mu? Übü Ana'nın tahttan kovulduğunu düşünüyorum da.. Olmayacak şey değil yani..

PİLE — Önce yemeği bitirelim.

COTİCE — Hayır. Daha önemli şeylerden söz etmemiz gerekiyor. Ben bu haberlerin doğruluğunu araştırmak gerektiğini düşünüyordum.

PİLE — Doğru, bütün soru Übü Babayla birlikte kalıp kalmamak?

COTİCE — Gece, bize öğüt verir. Şimdi uyuyalım, yarın ne yapılacağı belli olur.

PİLE — Hayır, buradan kaçmak için gecedan yararlanmak gerek.

COTİCE — Öyleyse, gidelim...

(Birlikte giderler.)

(Geceodr. Übü Baba uyur. Übü ana onu görmeden gelir. Heryer tam bir karanlıktadır.)

ÜBÜ ANA — Sonunda kendime bir sığınak buldum; Burada yalnızım. Bu o kadar önemli değil, ama ne korkunç bir koşuydu o. Bütün Polonyayı dört günde geçmek... Belâların hepsi aynı anda geldi başıma. Bu koca eşek gider gitmez hazineye kavuşup zengin olmak istedim. Daha sonra da Kötök ve kudurmuş adamlarının attığı taşlardan güçlölükle kurtuldum. Benim çekiciliğime öylesine aşık olmuş bulunan kavalıem Gironu kaybettim. Zavallı beni gördükçe aşkından yerlere yıkılıyordu. Tabii beni görmediği zamanlar da böyle olduğunu söylüyorlar. Benim için iki parçaya ayrılmaya bile razı olurdu, zavallı çocuk. Bunun ispatı da Kötök tarafından dört parçaya ayrılmış olmasıdır. Pof, pof, pof, keşke ölsen şimdi. Sonra arkama takılan kızgın ahaliden kaçmaya başladım. Sarayı terkedip Vistül'e vardım. Köprüler tutulmuştu, ırmağı yüzererek geçtim. Böylelikle ardımdakileri usandıracağımı umuyordum. Her yerde asiller toplanarak beni takibe koyuluyorlardı. Bin defa ölüm tehlikesi atlattım. Sonunda onları yanıltım ve dört günlük koşudan sonra karlı ülkenin bu kısmına sığınabildim. Kötök'e yakalanmak korkusuyla bu dört gün ne yedim ne içtim. İşte artık kurtuldum. Ama soğuktan yorgunluktan ölü gibiyim. Benim koca soytarının ne olduğunu çok merak ediyorum. **Tabii**, onun iktisadi atını elinden aldım, çaldım. Havuc vermeyerek iktisadi atını ağıltan öldürdüm. Zavallı hayvan uzun zamandır arpaya hasretti. Ne macera... Bu uğurda bir de hazinemi kaybet-

tim. Hazine şimdi Varşova'da canı isteyen varsa gidip
arasın...

ÜBÜ BABA — (Uyanır.) A... a, Übü Anaymış. Yanımda bir
hayvan solduğunu düşünmekte haklıymışım. Demek bu
sensin salak karı? Nerden böyle.

ÜBÜ ANA — Varşova'dan, Polonyalı'lardan kaçıyorum.

ÜBÜ BABA — Ben de Ruslardan kaçıyorum. Ne yapalım iyi
niyetler birbirine benzer.

ÜBÜ ANA — O niyetleri bilmem ama sen bir eşeğe benzi-
yorsun.

ÜBÜ BABA — Übü Ana sonra beyuini patlatır, kucanı yırt-
tarm.

ÜBÜ ANA — Daha iyisi sen benimle gel Übü Baba, bu mem-
lekette artık huzur kalmadı. Deniz kenarında oluşu-
muzdan faydalanarak burayı terkedelim. Kalkacak olan
ilk gemiye bineriz. Ama nereye gitmeli?

ÜBÜ BABA — Nereye gidiyoruz Übü Ana? "Quo Vadimus?"
Gayet basit Fransa'ya tabii...

Bütün çekici şeyler, hep Fransa'da
Yazları sıcak olur, kışları serin
İşler rafa konmuştur
Kiliseye dokunmak yasaktır.
Bürokratlara karışmak
Yediğim sopaların sonucu karar verdim
Doğru değil bütün bunlara inanmak
Kimsenin nasıl çalıştığını anhyamadığı
İktisat, ordu ve adalet
Sopamla deldiğim cam biblolar
Tabyattan daha parıltılı altın çağ
Milletvekillerini de hep aydın kimseler seçer
Ve yerine getirilir programdaki bütün maddeler

**Devlet makinesi öylesine iyi işler
Sanki Übü Baba yapmış gibi.**

İşte bundan sonra orada yaşayacağız, Übü Ana.

ÜBÜ ANA — Yaşa Übü Baba. Fransa'ya gidiyoruz.

ÜBÜ BABA — Yaklaşan bir gemi görüyorum, kurtulduk.

KÖTEK — (Girer.) Henüz kurtulamadınız.

ÜBÜ BABA ve **ÜBÜ ANA** — Ay, bu Kötek...

KÖTEK — Sefil Übü Baba. Sen benim babamı öldürdün, Kral Venceslas'ı. (Übü inter.) Anamı. Kraliçe Rosmonde'u da öldürdün (Übü inter.) Bütün ailemi öldürdün, asilleri öldürdün, adaleti öldürdün, iktisatı öldürdün, fakat öldüremediğin tek bir şey kaldı. Çünkü ona dökmek imkânsızdır. O da Millî Emniyet Teşkilâtıdır.

(İki jandarma gelir.)

ÜBÜ BABA — Nereye saklansam büyük Allahım, Übü Ana ne olur sonra? Elveda Übü Ana, Bu gün de amma çirkinsin, yoksa kalabalık var diye mi bu surat?

(Giron gelir.)

KÖTEK — Siz, polisler, Übü Baba'yı Paris'e götürün. Bir hapshaneye, ya da daha güzeli bir mezbahaya sokun onu. Bütün cinayetlerinin hesabını böylece peyni patlayarak ödemiş olur.

SON ŞARKI

(Çok bilinen bir şarkı)

ÜBÜ BABA — Übü Baba **POLİSLER** arasında
ÜBÜ ANA, KÖTEK, GIRON

Fransa kıyılarına doğru
Yol alalım, şarkı söyleyerek
Yol alın.

Yol alalım
Yol alın: Yavaş yavaş

Bizim
Sizin için

Yumuşacık rüzgârlar eser.

Ayak basalım
Ayak basın: umutla

Sevgili Fransa'ya
Yaşasın Übü Baba

Kendimizi bırakalım Allahın hikmetine
O armağanını verir
Her zaman iffetli olanın
. . . . .
iffet hep bulur armağanını.

(Gemi kaybolur.)

Sahne : 21

(Übü Baba ilerler fakat hiç bir şey söylemez.)

ÜBÜ ANA — Ne öyle, hiç bir şey söylemiyorsun? Dilini mi yuttun?

ÜBÜ BABA — Übü ana., Artık hiç bir şey söylemek istemiyorum. Bu yüzden başıma bu kadar iş geldi.

ÜBÜ ANA — Amma yaptın ha. Ya Polonya tahtı? Tacim ve şemsiyen.

ÜBÜ BABA — Übü Ana, artık şemsiye taşımıyacağım, kul-

lanması çok güç. Buna karşılık fizik bilimindeki üstatlığım sayesinde yağmur yağmasını önlemeyi daha kolay buluyorum.

ÜBÜ ANA — Aptal eşek, asillerden aldığın mallar, üç kere toplanan vergiler, ayı mağarasında uykudan uyandığın zaman kibarece yanında olmam, bizi Fransa'ya getiren gemide bedava yolculuk etmek senin Fransa'da ne zaman istersen iktisat üstadı tayin edilmen için yeterlidir. İşte Fransadayız Übü Baba, şimdi Fransızca'yı unutmanmış olman gerekirdi.

ÜBÜ BABA — Canına yandığımın anası. Ben Fransızca'yı Polonyadayken konuşurdum. Ama bu genç Kötüğün canına okumasını önlemedi. Yüzbaşı Kipişlik en alçakca biçimde bana ihanet etti. Çar, iktisadi atımı koçrutarak çukura düşürdü. Düşman bütün bildirilerimize rağmen bizim bulunduğumuz tarafa atıştı. Ve siz sayın bayan hazinemizi darmadağın edip, iktisadi atımızın oniki kuruşluk günlük giderini iç ettiniz.

ÜBÜ ANA — Sen de benim gibi bu küçük sefaletleri unut. Fakat sen kralın iktisat uzmanı olmazsan neyle geçeceğiz?

ÜBÜ BABA — El emeğimizle Übü Ana.

ÜBÜ ANA — Yok canım. Öyle yaparsam onlar da bana vurur sonra. Sokaktan geçenlere iyi davranmak, onlara yardım etmek, onlar için çalışmak istiyorum Übü Ana, Mademki özgürlüğün kardeşliğe eşit olduğu ve bunu eşitliğin kardeşliği olarak kabul edildiği bir ülkede yaşıyoruz ve mademki ben herkese benzemiyorum, yani eşit olmak bana viz geliyor. O halde ben herkesi öldüreceğim. Bunu önlemek için de gidip kendimi birine esir olarak satayım.

ÜBÜ ANA — Esir mi? Ama sen çok şışkosun Übü Baba.

ÜBÜ BABA — Daha iyi iş görürüm, böyle. Şimdi sayın dış, gidip bizim esir önlüğümüzü, esir süpürgemizi, esir

sopamızı, esir ayakkabı boyama kutumuzu hazırlayın.
Size gelince, kendinizi olduğunuz gibi bırakınız ki kim-
se güzelim esir elbisenizden şüphe etmesin.

Sahne : 22

(Champ da Mars)

ÜÇ ÖZGÜR ADAM, ONBAŞI

ÜÇ ÖZGÜR ADAM - Biz özgür insanlarız (Tekrar)
Yaşayın özgürlük (Tekrar)
Biz özgür insanlarız, (Tekrar)
Ve işte, işte onbaşımız.

Özgürlük gelmemektedir
Gelmemektedir (Tekrar)
Hiç bir zaman, hiç bir zaman.
Tam vakfında
Özgürlük eğitimine.

İtaat etmeyelim-miyelim.
Hep birlikte
Hayır birlikte değil (Tekrar)
Hepimizin zamanı apayrı olsun
Eü çok ama çok
Yorucu olsa bile

İtaat etmeyelim hepimiz teker teker
Özgür adamların onbaşısına.

ONBAŞI — Toplanın (Özgür adamlar dağılır.) Siz üç numara-
ralı özgür adam, iki numaralı özgür adamlarla birlikte
sıraya girmek için iki gün hapis. Teori diyor ki; Öz-

gür olunuz. Şimdi bireysel itaatsizlik çalışmaları. Kör disiplinsizlik her zaman insanın temel gücünü yaratır. Silâh omuza.

ÖZGÜR ADAM — Sıralanmaktan söz edelim, İtaat etmeye-
lim. Birinci bire, ikinci ikkiye, üçüncü üçe, bir, iki, bir
iki...

ONBAŞI — Numara bir, zamanında tüfeğinizi yere koyma-
nız gerekirdi, numara iki, sizin de dipçiği havaya kal-
dırmanız, numara üç sizin de tüfeğinizi altı adım ge-
riye atıp özgürce bir tavır takınmanız gerekirdi. Sıra-
yı bozun. Bir, iki, bir, iki...

(Toplanırlar ve birbirlerine uygun olmayan adımlar
atmaya dikkat ederek çıkarlar.)

Sahne : 23

ÜBÜ BABA, ÜBÜ ANA

ÜBÜ ANA — Übü Baba, Übü Baba, başlığın ve önlüğüne ne
kadar yakışıklısın. Şimdi bir kaç tane özgür adam
bul da sopanı, boya fırçanı onların üstünde deniyerek
yeni görevine biran önce alış.

ÜBÜ BABA — Bak işte, üç dört tanesi şuradan kaçıyor.

ÜBÜ ANA — Yakala onlardan birini, Übü Baba.

ÜBÜ BABA — Canına yandığının. Ben de başka şey istemi-
yorum ki. Ayakları boyamak, saçları kesmek, bıyıkları
yakmak ve küçük sopayı kulaklarına sokuvermek.

ÜBÜ ANA — Aklını kaybediyorsun, Übü Baba. Kendini hâ-
lâ Polonya kralı sanıyorsun sen.

ÜBÜ BABA — Benim dışı karım. Ben yaptığımı bilirim, si-
zinse söylediğinizden haberiniz yok. Ben kralken her-
şeyi benim ve Polonyanın şan ve şerefi için yapmıştım.

Şimdi kendime küçük bir tarife koyacağım; Meselâ bunun bükmek 25 kuruş. Hatta bundan daha az bir para için kafanıza bir tencere geçirebilirim. (Übü Ana kaçar.) Tamam, gidip bu beylere hizmet tekliflerimizi sunalım.

Sahne : 21

ÜBÜ BABA, ONBAŞI, ÜÇ ÖZGÜR ADAM

(Onbaşı ve özgür adamlar bir süre yürürler. Übü Baba onlara gelme tekar.)

ONBAŞI — Silâh omuza...

(Übü Baba süpürgesini omuzuna koyarak itaat eder.)

ÜBÜ BABA — Yağasın BOOOOO... Ordumuz.

ONBAŞI — Durun, durun, daha doğrusu durmayın, itaatsizler. (Özgür adamlar durur, Übü Baba yürümeye devam eder.) Kim bu? Yedi yıllık kumanda hayatımda karşılaşmadığım bir silâh taşıyan hepinizden daha özgür görünüşlü yeni asker?

ÜBÜ BABA — İtaat ettik bayım. Çünkü esirlik görevimizi yapmaktayız. Bunun için silâhımızı omuzumuza koyduk.

ONBAŞI — Bu hareketi bir çok kere anlatmağa çalışmıştım, fakat ilk olarak isteğimin yerine getirildiğini görüyorum. Siz özgürlük teorisini benden daha iyi biliyorsunuz. Emredileni bile yapmakla bunu daha iyi gösterdiniz. Siz büyük bir özgürsünüz bayım.

ÜBÜ BABA — Bay Übü: Eski Polonya ve Aragon kralı. Mandrignon Kontu, Sandamir kontu, Saint Gregois Markisi. Şimdi, size hizmet etmek için esir, efendim, sayın...

ONBAŞI — Özgür adamların onbaşı, Tathısidik. Fakat or-

talukta kadın varsa o zaman adım Granpré Markisidir. Sizden istediğim beni rütbenle hatırlamanız, bana emir bile verseniz bunu unutmayın. Çünkü bence siz en aşağı çavuş sayılırsınız, bunu bilmekle...

ÜBÜ BABA — Onbaşı Tatlısodik, dediklerinizi unutmayacağım. Ama ben bu memlekete emir vermek için değil esir olmak için gelmiştim. Eskiden küçükken söylediğiniz gibi Çavuş hatta süvari Yüzbaşısı olarak görev yapmam bile bu isteğini önleyemez. Onbaşı Tatlısodik. Hoççakalın...

ONBAŞI — Güle güle Saint-Gregois Kontu... Kıtâ hazır ol... (Üzgür adamlar yürüyüşe geçer ve karşı taraftan çıkar.)

Sahne : 25

ELEUTHERE, PISSEMBOCK, ÜBÜ BABA, ÜBÜ ANA

ÜBÜ BABA — Askerler hiç zengin değil, bundan dolayı başkalarına hizmet etmeyi tercih ederim. İşte bu sefer güzel bir yaratık keşfettim. Elinde yeşil ipekli bir güneş şemsiyesi ve yanındaki saygılı bayın da kırmızı bir madalyası var. Onları korkutmamak için dikkat edelim. Canına yandığım. Ölüsü kandilli. Benim tatlı yavrum, bana hizmet etmeniz için kendimi bir aylık hür yapıyorum. Önce burun bükülmesi sonra beyin patlatması... Hayır hayır, yanlıyorum. Ayak boyamak.

ELEUTHERE — Bırakın beni.

PISSEMBOCK — Rüya mı görüyorsunuz, bayım, onun ayakları çıplak.

ÜBÜ BABA — Übü Ana, ayakkabı fırçasını, ayakkabı kutusunu ve sopasını getirin. Bir de bu ayakları silice tutun. (Pissembock'a) Siz gelin bayım...

ELEUTHERE ve PISSEMBOCK — İmdaaattt.

ÜBÜ ANA — (Kosarak.) İşte Übü Baba, dediğinizi yaptını. Fakat neden çektiyorsun kadının ayağında ayak-kabı yok...

ÜBÜ BABA — Fırçayla ayaklarını boyamak istiyorum. Canına yandıgım, esir değil miyim? Esirlik görevimi yapmama kimse engel olamaz. Sadaka istemiyorum hizmet etmek için. Hadi patlatırım beynini.

(Übü Ana Eleuthere'i tutar. Übü Baba Pissebock'un üstüne yürür.)

ÜBÜ ANA — Ne aptalea vahşet... İşte bayıldı.

PISSEBOCK — (Yere düşerek.) Ben de öldüm...

ÜBÜ BABA — (Bağırarak) Onları uslandıracağımdan eminim. Çok fazla patırdı edilmesinden hoşlanmam; Şimdi onlardan namusumla ve alın terimle kazandığım gündeliğimi istemekten başka yapılacak bir şey kalmadı.

ÜBÜ BABA — Olmaz. Muhakkak bana bahşiş vermek isteyecek. Halbuki ben çalışmamın tam karşılığını istiyorum. Sonra da tarafsız olmamak için katlettiğim şu adamı yeniden hayata kavuşturmalıyım. Bu da çok zaman alacağına göre iyi bir esir olarak yapabileceğim tek şey onun en küçük ters davranışlarını bile hesaba katmaktır. İktisadi cüzdanı ve sayın bayın para torbası. Hemen cebe indirelim.

ÜBÜ ANA — Hepsini alıyor musun, Übü Baba?

ÜBÜ BABA — Emegimin üzümünü sana vereceğimi mi sanıyorsun aptal karı. (Kâğıt paralara bakar.) Elli kuruş, elli kuruş, bin kuruş. Eay Pissebock, Grandair Markisi.

ÜBÜ ANA — Ona hiç bir şey bırakmıyacak mısınız demek istemiştim?

ÜBÜ BABA — Übü Ana. Sonra senin gözlerini oyar, cebime sokarım. Bütün bu torbanın içinde ondört tane altın parayla bir özgürlük resminden başka bir şey yokmuş ki.. (Euthere kalkar ve kaçmak ister.) Şimdi git bir araba bul Übü Ana...

ÜBÜ ANA — Ah; aşâğılık, şimdi de koşarak kaçmak için kuvvet bulamıyorsun.

ÜBÜ BABA — Hayır, bu sevimli yavruyu içine koyup evine götürmek için büyük bir arabaya ihtiyacım var.

ÜBÜ ANA — Übü Baba, söylediklerin birbirini tutmuyor. Bu ne şımarıklık. Şimdi de namuslu mu oldun? Kurbanlarına acıyorsun. Delirdin mi yoksa Übü Baba? Sonra bir de herkesin görebileceği bir cesedi yanında taşımak istiyorsun.

ÜBÜ BABA — E.. Ne yapalım zenginleşiyorum. Her zaman olduğu gibi esirlik görevime devam etmeliyim. Cesedi arabanın içine tıklarız.

ÜBÜ ANA — Ya Pissembock?

ÜBÜ BABA — Arabanın arkasındaki sandığa sokarız. Böylelikle cinayetin delilleri ortadan kalkmış olur. Sen arabaya onun yanına binip hasta bakıcı, aşçı ve hizmetçi rolü oynarsın. Ben de arkaya tırmanırım.

ÜBÜ ANA — Beyaz çorapların ve altın yıldızlı elbiselerin olacak mı?

ÜBÜ BABA — Şüphesiz... Bunu müthiş çalışmamla hak ettim sanırım. Fakat şimdilik elbiselerim yanında olmadığına göre ben bayanın yanına içeri ve sen de yukarıya çıkarsın.

ÜBÜ ANA — Übü Baba... Übü Baba...

ÜBÜ BABA — Yola düzülelim... Yaşasın esirlik...

(Pissembock'un cesedini sürükler ve Eleuthere'i çekeerek çıkarlar)

(Pissenhock'un evi.)

ÜBÜ BABA, ÜBÜ ANA

ÜBÜ ANA --- Kapı çalmıyor Übü Baba...

ÜBÜ BABA --- Ah, boynuzlu iktisat, bu olsa olsa bizim sadık hanımımızdır. Olgun insanlar köpeklerini kaybetmemek için boyunlarına bir çingirak takar. Bisikletçiler de kazadan korktukları için en az elli adını da bir zil bulundururlar. Efendilerin de sadakati kapıyı elli dakika çalmalarıyla ölçülür. O demek ister ki: Ben buradayım. Siz rahatınıza bakın. Ben işinizi bitirmenizi bekleyebilirim.

ÜBÜ ANA --- Ama Übü Baba sen onun oda hizmetçisi, aşçısı ve kâhyasıdır. Belki de şu anda açılmıştır. İyilik sever dikkatinizi yokluyarak bayana hizmet için emir verip vermediğinizi öğrenebilir misiniz?

ÜBÜ BABA --- Bayana henüz hizmet edilmedi, Übü Ana; Ancak bu konuda karar verirsek edilecektir. Önce biz karımızı doyuralım bakalım. Geriye bir şeyler kalırsa veririz. Bayanın orda olduğunu yeterince biliyoruz. Bıçimli bir uşak zamansız ve yersiz gürültü etmemelidir.

ÜBÜ ANA --- Geriye hiç bir şey kalmazsa o zaman da belki içecek bir şey ikram edersin, değil mi Übü Baba?

ÜBÜ BABA --- Canına yandıgım, yeter artık bırakın da zaman gelince bu ileri kadirşinashiğı yerine getirelim, (Dışarı çıkar ve sekiz tane şişe ile geri döner.)

ÜBÜ ANA --- Eyvah... İmdattt, Delirmekte olduğunu söylemiştim, zaten bu kadar cimri birinin sekiz şişeyi gözden çıkarması...

ÜBÜ BABA --- İşte, sayın karımız; Gidip bayana cömertliği-

mizin ve asaletimizin tanıklığını yapabilirsiniz. Bütün bu boş şişelerin içindeki damlaları toplayarak kendilerine bir bardak şarap ikram edebilirsiniz..

(Übü Ana şişeleri boşaltmağa başlar. Birinden kocaman bir örümcek düşer. Übü Ana bağırarak kaçır. Übü Baba örümceği yakalayarak tüftün kutusunun içine koyar.)

Sahne : 27

(Eleuthere'nin odası)

ELEUTHERE VE PISSEMBOCK'UN CESEDİ

ELEUTHERE — Heyhat.. İmdat.. Zorla bana hizmetçi olan bu adi çifti çağırarak herhalde bir ölüyle yalnız kalmaktan hayırlıdır. (Zili çalar.) Kimse gelmiyor. Belki de kurbanlarının evine yerleşmek utanmazlığını göstermemişlerdir. Aşağılık Übü ve korkunç karısı. (Zili çalar.) Kimse yok, Talihsiz Pissebock; Amcam, sevgili amcam Pissebock..

PISSEMBOCK — (Doğrulur.) Grandair Markisi, sevgili yavrum.

ELEUTHERE — Ah.. (Bayılır.)

PISSEMBOCK — Güzel, şimdi de o ölmüş gibi yapıyor. İş değişti. Küçük Eleuthere'im benim.

ELEUTHERE — Amca..

PISSEMBOCK — A.. a sen bayılmamış mıydın?

ELEUTHERE — Ya siz neden ölmediniz?

PISSEMBOCK — Neden, ne demek?

ELEUTHERE — Grandair Markisi.. Size Pissebock demeye başlamıştım.

PISSEMBOCK — Beni sakinleştirmeği beceriyorsun. Ben aslında ölmemişim. Seni rahatsız etmeden yanında bu-

lunma metodumu biraz ileri götürdüm; Yalnız amcan olmaktan başka hiç bir şey yapmadan her şeyi görmek istiyordum.

ELEUTHERE — Bütün bunlar evinize arabanın arkasındaki sandığın içinde gelmenize yaradı. Mademki ölmediniz, Übü Babayı ve karısını kapı dışarı etmek için sizin cesaretinize ve otoritenize güvenebilirim.

PISSEMBOCK — Neye yarar. Onlara bir kaç ayda kazanabilecekleri parayı hiç bir şey söylemeden verdim. Onlar gayet iyi hizmetçidir. Ve kendi tarzlarını kendileri yaparlar. Çünkü Übü Babanın ilk yaptığı nüfus kâğıdını okumak ve ezberlemek olmuştur... Grandair Markisi, Bu gece seninle, Bay Granpré'nin nişan töreninde Übü Baba'nın konuklara mihmandarlık yapmasını istiyorum.

ELEUTHERE — Fakat Übü'ler hiç bir zaman itaat etmezler ki...

(Zili çalar.)

PISSEMBOCK — Onları görmekten hoşlanmadığına göre neden çağırıyorsun, sayın yeğenim? Onlar gayet iyi hizmetçilerdir. Eğer yine de kapı dışarı edilmelerini istiyorsan bunu en iyi Granpré yapabilir. Çünkü onun meslekten yetişme itaatsizleri yola getirmekte alışkanlığı vardır. Bu işi gece yapabilir. Akşamki baloya üniformayla gelmesi istendi. Halbuki özgür adamlar, baloya rütbe farklarını gösteren üniformalarla gelecekdler.

Sahne : 28

(Kapının önu.)

ÜBÜ ANA, ÜBÜ BABA

ÜBÜ BABA — (Gayet sakın.) Durmadan çalışıyorlar.

ÜBÜ ANA — Artık bayanın odasından çalmıyorlar. Herhalde burada olmadığımızı, bugün emir dinlemediğimizi anlamış olmalı. Bu sefer çalan kapı...

ÜBÜ BABA — Übü Ana, kapıya bak. İyi niyetimizle kapı esiri olarak görevlerinizi unutmadığımızı gösterelim. Sürgüyü sür. Demir çengeli tak. Oniki kilidi kitle ve kapının üstüne koyduğumuz saksının yerinde olup olmadığını, içinin toprakla dolu bulunduğunu ve istediğimiz anda konukların kafasına inip inmeyeceğini tesbit et.

ÜBÜ ANA -- Zilin ipi kopmuş fakat bu sefer de yumruklamağa başladılar. Bu gerçekten saygıdeğer bir konuk olmalı.

ÜBÜ BABA — Öyleyse boynumuzdaki zinciri kapının demiri-ne bağla ve merdivenin üstüne de... "Köpeğe dikkat" levhasını as. İçeri girenleri ısıracam, cesaretleri varsa gelirler. Gelsinler de ayaklarını kırayım onların..

Sahne : 29

ÜBÜ BABA, ÜBÜ ANA, TATLİSİDİK

(Tatlısidik kapıyı kırar. Übülerle arasında garip bir kavga başlar)

TATLİSİDİK --- Esir... A... a özgür adamların çavuşu. Siz burada hizmetçi misiniz? Bay Grandpré'nin geldiğini haber verin.

ÜBÜ BABA --- Bayan dışarı çıktı, Bay Tatlısidik. Daha doğrusu bugün bizim kendisine konuk kabul etmesi için izin verdiğimiz gün değil. Size onu görmeği yasak ediyorum.

TATLİSİDİK --- İtaatsizlik teorisini ezbere bildiğini gös-

termenin tam zamanı. Sizin yanlışlığınızı kırbacımla düzelttikten sonra içeri gireceğim.

(Cebinden bir kırbaç çıkarır.)

ÜBÜ BABA — Kırbaç, duyuyor musun, Übü Ana. Rütbem yükseliyor. Ayakkabı boyacısı, uşak, kapıcı kırbaçlarıdır esir. Yakında zindana atılır ve Allah izin verirse gemilerde forsa olurum. Übü Ana, talihimiz kesin olarak açıldı.

TATLISİDİK — Sırtımı ve karnımı kırbaçlarsam daha iyi iş çıkar. Amma geniş bir yüzey.

ÜBÜ BABA — Ne büyük zafer. Bu deri parçası göbeğimin bütün kıvrımlarına uyuyor. Sanki yılan oynatan bir Hint fakiri gibiyim.

ÜBÜ ANA — Yılan derisine dönmüş bir tahta ayakkabı gibi oldun.

TATLISİDİK — Of, artık yoruldu. Şimdi Übü Baba, size emir veriyorum. Gidip bayana geldiğimi haber verin.

ÜBÜ BABA — Önce, emir vermek için kim olduğunuzu söyleyin. Burada yalnız esirlerin sözü geçer. Esirlikteki rütbeniz?

TATLISİDİK — Bir onbaşı, bir asker, fakat esir. Ben aşkın esiriyim. Özgür adamların güzel kantincisi, nişanlım, eğer isterseniz benim de sahibim Eleuthere de Grandale'e aşıkım.

ÜBÜ BABA — Ölüsü kandilli bayım. Hiç sanmıyorum. Ben burada toptan esirim. Bana görevlerimi hatırlatıyorsunuz. Benim tek işim hizmettir. Bu işi yapmak da bana düşer, gidip onu..

ÜBÜ ANA — E... e. Benim koca adamım gidip de ne yapacaktır?

ÜBÜ BABA — Özgür olan bu bay da, benim adıma senin yanında kalacak, sevgili yavrum.

(Übü Baba arkasında Tatlisidik ve Übü Ana olmak üzere merdivenlerden çıkar.)

Sahne : 30

(Pissembock'un balosu.)

ELEUTHERE, PISSEMBOCK, ÜBÜ BABA, ÜBÜ ANA

(Übü Baba Eleuthere'le vals yapar.)

ELEUTHERE — İmdaatt, amcaığım beni koruyun.

PISSEMBOCK — Amcan olarak elimden geleni yapıyorum.

ÜBÜ ANA — (Ellerini kaldırıp koşarak.) Übü Baba, Übü Baba, çok güllünc bir biçimde vals yapıyorsunuz. Bir anda bütün bir büfeyi yuttun. Gözlerine kadar reçele bulanmışsın. Dans ettiğin kadının kafasını kolunun altına sokmuşsun. Üstelik dönmek için sana yardımcı olabilecek bir onbaşı kurbacı da yok. Bu gidişle göbeğinin üstüne düşeceksin.

ÜBÜ BABA — (Eleuthere'e) E... e benim güzel yavrum. Kıbarların zevkleri bize de zevk verir. Hizmetçilik görevini konukları bildirmekle tamamlamak istiyordum ama hiç kimse yok ki. (Çünkü bana kapıyı açmam değil, gelenleri bildirmem enredilmişti.) Bir de büfede hizmet etmek vardı; fakat kimse gelmeyince ben de herşeyi yedim; sonra da hiç olmazsa birinin sizi dansa dâvet etmesi gerekiyordu. Canına yandıgım, ben de kendimi feda ettim. Übü ana'ya da parkeleri cilâlamak kaldı.

(Valse devam ederler.)

Sahne : 31

ESKİLER, TATLİSİDİK ve ÜÇ ÖZGÜR ADAM

(İçeri dalarak)

TATLİSİDİK — Bu adama dokunmayın. O yalnız benim elimde can verecek. Tevkif etmeyin.

ÜÇ ÖZGÜR ADAM — İtaat etmeyelim. Hayır, birlikte değil.
Bir, iki, üç... (Übü Baba'ya.) Hadi hapse, hadi hapse,
hadi hapse...

(Tatlısıdik'in komandasında Übü Babayı götürürler.)

ÜBÜ ANA --- Bu güne kadar kara talihini bölüşmüştüm. Şimdi de mürvetini görmek için seninle birlikte geliyorum.

Salme : 32

(Hapishane)

ÜBÜ ANA, ÜBÜ BABA

ÜBÜ BABA --- Boynuzlu iktisat, ne de iyi giydirdik. Hizmetçi elbiselerimizi çıkardılar. Onun yerine bu gri elbiseleri geçirtiler sırtımıza. Kendimi yeniden Polonya'da sandım.

ÜBÜ ANA --- Hem de yerimiz gayet iyi. Venceslas'ın sarayındaki gibi rahatız. Ne kimse zil çalıyor, ne de kapıyı kırıyorlar.

ÜBÜ BABA --- Öyle ya. Bu memleketin evlerinin her yanı açık, içinde bir yel değirmenine bir yel gibi girmem mümkinken ben sağlam demir kapılar ve pencerelere demir parmaklar koydurarak kuvvetlendirdim. Uşaklar emirleri gayet iyi dinleyerek günde iki defa yemek getiriyor. Fizik bilimindeki derin bilgimiz ve bulduğumuz harika bir âlet sayesinde de her sabah damdan içeri yağmur yağıyoruz. Böylelikle hücremizin samanları hep ıslak kalabiliyor.

ÜBÜ ANA --- Ama istediğimiz zaman dışarı çıkamayacağız Übü Baba...

ÜBÜ BABA --- Çıkmak mı? Baktım artık. Ordularımın kuyruğuna takılıp Ukrayna'ya yürümekten perişan oldum. Bundan sonra yerimden kınıldanmayacağım. Bü-

tün meraklı hayvanları, belli günlerde gelip bizi evimizde ziyaret, edebileceklerini duyuyorum.

Sahne : 33

(Yargılama salonu)

ÜBÜ BABA, ÜBÜ ANA, TATLISİDİK, PISSEMBOCK, ELEUTHERE, YARGIÇLAR, AVUKATLAR, MÜBAŞİRLER, KATIPLER, MUHAFIZLAR, HALK

ÜBÜ BABA — Baylar, büyük bir zevkle müşahade ettiğimize göre bütün adalet şerefimize dalgalanıyor. Ayrıca muhafızlarımız bıyıklarını bayram ve pazar günleri olduğu gibi yıldızlayarak bu şerefsizler kögemizi daha yakından sarmışlar. Halkımız gayet iyi dinliyor ve uslu duruyor.

MÜBAŞİR — Susun...

ÜBÜ ANA — Sus, öyleyse Übü Baba, yoksa kapı dışarı edileceksin.

ÜBÜ BABA — Yok be... Dışarı çıkmamı önleyecek bir sürü muhafızım var. Üstelik de konuşmam gerekiyor, çünkü bütün bu adamlar beni sorguya çekmek için toplanmış bulunuyorlar. Şimdi bizden şikâyeti olanları içeri alsınlar.

BAŞKAN — Sanık, ve suç ortağı ilerlesin. (Gürültüler.) Adınız ne sizin:

ÜBÜ BABA — François Übü, eski Polonya ve Aragon Kralı, Patafizik Doktoru, Mandrohon Kontu, Sandomir Kontu, Saint Gregois Markisi.

TATLISİDİK — Namıdiğer Übü Baba.

ÜBÜ ANA — Victorina Übü, eski Polonya Kraliçesi..

PISSEMBOCK — Namıdiğer Übü Ana.

KATİP — (Yazar.) Übü Baba ile Übü Ana,

BAŞKAN — Sanık, yaşınız?

ÜBÜ BABA — İyi bilmiyorum, saklasın diye Übü Anaya vermiştim. Aradan o kadar zaman geçti ki, kendininkini bile unutmuştum.

ÜBÜ ANA — Görgüstüz, serseri...

ÜBÜ BABA — Benim booo.., Bu sözü bir daha söylememeye karar vermiştim, çünkü benim şansımı açıyor. Eu yüzden beraat edebilirim, halbuki ben gemilerde forsa olmak istiyorum.

BAŞKAN — (Dâvaedara.) İsminiz?

PISSEMBOCK — Grandair Markisi.

ÜBÜ BABA — Namıdiger Pisseboock.

KATİP — (Yazar.) Pisseboock ve yeğeni Eleuthere Pisseboock.

ELEUTHERE — Heyhat, amcan!

PISSEMBOCK — Sakin olunuz yeğenim, ben her zaman sizin amcanızım.

TATLISIDİK — Grahdpré Markisi.

ÜBÜ ANA — (Kızgın.) Namıdiger, Tatlisdik.

ELEUTHERE — Ah.. (Beyler ve muhafızlar dışarı çıkarır.)

ÜBÜ BABA — Mahkememizin sayın başkanı bu küçük olayın işleri geciktirmeyeceğini ümid ederim. İcabeden en adil karar bir an önce alınmalı.

SAVCI — Evet, baylar bir çok emayetle kirlenmiş olan bu canavar..

AVUKAT — Evet, baylar mükemmel bir geçmişi olan bu namuslu adam..

SAVCI — Kara arzuların kurbanının ayaklarını boyanmaya kadar vardırarak..

AVUKAT — Bir fahişenin önüne diz göküp yalvarmasına rağmen..

SAVCI — Azgın kansının yardımıyla onu kaçıranak..

AVUKAT — İffetli karısıyla birlikte bir eve kapatıldıklarını görmek..

ÜBÜ BABA — (Savunmasını yapan avukatına.) Rica ederim bayım, kesin artık. Bir sürü yalan atarak zaferlerimizin hikâyesinin dinlenmesine engel oluyorsunuz. Evet, efendim, şimdi kulaklarımızı iyice açın ve patırtı filân etmeyin. Biz Polonya ve Aragon Kralı olarak, bir sürü insanı katlettik, üç misli vergi aldık, rüyalarımızda hep kan dökmek, gırtlaklamak ve adam öldürmek yer alırdı. Her pazar bir tepenin üstünde bütün ahalinin de katıldığı, tahta at sürücülerıyla, keten helva satıcılarının çevremizi aidiği toplantılarda insanların beyinlerini patlattırdık. Bu eski işler kapandı artık, Çünkü yapılacak başka işlerimiz vardı. Kendisinin de söyleyeceği gibi Bay Pissenbock'u öldürdük. Hâlâ izlerini taşıdığımız kurbağ daireleriyle Bay Tathısodik tarafından camınıza okunarak, Bayan Pissenbock'un çalmakta olduğu zilleri duymaz olduk. Bu yüzden sayın yargıçlarımızdan hayâl edebilecekleri en ağır cezaı bize vermelerini istiyoruz. Ceza bize lâıık olsun, ama idam cezası olmasını istemiyoruz, çünkü bize göre bir giyotin imâl etmek için büyük kredilere ihtiyaç vardır. Kendimizi, yeşil başlıklı bir kürek mahkûmu olarak görmek isterdik. Böylelikle Devlet hesabına doıup, kendi arzularımıza uygun bazı işler de görürdük, Übü Ana da...

ÜBÜ ANA — Ama...

ÜBÜ BABA — Suz, benim tatlı yavrum... Übü Ana da halı dokurdu. Geleceğe ait sıkıntıları hiç sevmediğimizden cezanızın müebbet hapis olmasını ve sayfiyemizin güzel iklimli bir deniz kenarı olarak kararlaştırılmasını ümidediyoruz.

BAŞKAN — Gereği düşünüldü... Übü Baba, kürek çekmesini bilir misiniz?

ÜBÜ BABA — Bildiğimden emin değilim. Fakat çeşitli ku-

mandanlarla bir yelkenli ya da buharlı gemiyi bütün yönlere hatta dibe bile gönderebilirim.

BAŞKAN -- Bu iş önemli değil. Mahkeme, François, namı diğer Übü Baba'yı müebbet forsalığa mahkûm etmiştir. Prangaya vurularak zindana atılacak ve ilk kürek mahkûmları kafilesiyle Fas Sultanının gemilerine yollanacaktır. Yine mahkeme suç ortağı Übü Ana'yı prangaya ve bütün ömrünü hücrelerinde geçirmeğe mahkûm etmiştir.

TATLISİDİK ve PISSEMBOCK — Yaşasın özgür insanlar.
ÜBÜ BABA ve ÜBÜ ANA — Yaşasın esirlik.

Sahne : 34

(Hapishanenin önündeki alan)

ÜÇ ÖZGÜR ADAM

BİRİNCİ ÖZGÜR ADAM — (İkineliye.) Nereye gidiyorsunuz? Her sabah olduğu gibi talime mi? Sanırım itaat etmektesiniz?

İKİNCİ ÖZGÜR ADAM — Onbaşı sabah, bu saatte talime gitmemi kesin olarak yasak etti. Ben özgür bir adamım. Her sabah gideceğim.

BİRİNCİ ve ÜÇÜNCÜ ÖZGÜR ADAMLAR -- İşte böylece şansa eseri her sabah karşılaşıyoruz. Böylelikle belli bir saatten belli bir saate kadar itaatsizlik imkanı ortaya çıkıyor.

İKİNCİ ÖZGÜR ADAM — Ama bu gün onbaşı gelmemiş..

ÜÇÜNCÜ ÖZGÜR ADAM — Gelmemekte özgürdür.

BİRİNCİ ÖZGÜR ADAM — Yağmur da yağıyor.

İKİNCİ ÖZGÜR ADAM — Yağmuru sevmemekte özgürüz.

BİRİNCİ ÖZGÜR ADAM — Size söylemiştim. İtaatli olmaya başladınız.

İKİNCİ ÖZGÜR ADAM — Aslına bakarsanız, onbaşı öyle olmağa başladı. Disiplinsiz çalışmalarını asmıyor.

ÜÇÜNCÜ ÖZGÜR ADAM — Bu hapishanenin önünde nöbet tutarak eğleniyoruz. Nöbetçi kulübeleri de var.

İKİNCİ ÖZGÜR ADAM — İçleri de boş.

ÜÇÜNCÜ ÖZGÜR ADAM — Ama içlerinde oturmak bize keşin olarak yasak edilmiştir.

BİRİNCİ ÖZGÜR ADAM — Ama siz özgür insanlarsınız.

İKİNCİ ve ÜÇÜNCÜ ÖZGÜR ADAMLAR — Tabii, biz özgür insanlarız...

Sahne : 35

ESKİLER, KONT CATOPLEPAS, UŞAĞI

CATOPLEPAS — Bu şehrin tek önemli tarafı, bütün şehirler gibi evlerden kurulu olmasındadır. Ayrıca şehrin bütün evleri diğer bütün evlere benziyor. Bu o kadar garip sayılmaz. Şimdi sanyorum ki kral sarayının önündeyiz. Jack.. (Uşak selam verir.) Dictionary'de bakınız, saray..

JACK — (Okur) Yontma taştan yapılmış büyük bir yapı. Çevresinde demir parmaklıklar vardır. Kral Sarayı. Louvre, aynı model. Bir parmaklık fazla, kapısının önünde nöbetçiler vardır. Kimseyi içeriye sokmazlar.

CATOPLEPAS — Doğru, burası olacak ama yeterli değil. Jack, nöbetçiye sorunuz. Gerçekten kral sarayı burası mıdır?

JACK — (Birinci özgür adama.) Asker bey, burası gerçekten kral sarayı mıdır?

İKİNCİ ÖZGÜR ADAM — (Birinciye.) Gerçekler seni kralımız olmadığımız itiraf etmeye zorluyor. Burası da kral sarayı değildir. Biz özgür insanlarız.

BİRİNCİ ÖZGÜR ADAM — (ikinciye.) Gerçek beni zorluyor mu? Biz özgür insanlarız. Demek ki gerçeğe bile itaat etmemeliyiz. Evet, senyor turist, burası kral sarayıdır.

CATOPLEPAS — Ah, siz bana gerçekten büyük bir yardım yaptınız. İşte size iyi bir bahşis. Jack.

(Uşak selâm verir.) Gidip kapıyı çalın ve kralı ziyaret edip edemeyeceğimizi sorun.

(Uşak kapıyı çalar.)

Sahne : 36

ESKİLER, GARDİYAN

GARDİYAN — Baylar, içeri girmek yasaktır.

CATOPLEPAS — O, bu centilmen herhalde kralı koruyan centilmen olmalı; Bahşis alamıyacak, çünkü Amerikan turistlerini içeri bırakmadı. (Birinci özgür adama.) Majestelerini buraya getirtmek mümkün değil midir. Kralı görmek için çok meraklıyım. Buraya kadar zahmet ederse ona da bahşis verebiliriz.

ÜÇÜNCÜ ÖZGÜR ADAM — (Birinciye.) Önce ne burada, ne de başka yerde, ne Kral var ne Kraliçe. Üstelik de içeride olanlar dışarı çıkamaz.

BİRİNCİ ÖZGÜR ADAM — Doğru. (Lord Coteplepas'a) Senyor turist kral ve kraliçe her gün İngiliz turistlerinin verecekleri bahşisleri toplamak üzere maliyetleriyle birlikte dışarı çıkarlar.

CATOPLEPAS — Ah. Size çok teşekkür ederim. İşte benim gerefigime içmeniz için bir bahşis. Jack, çadırı kurun ve "corned - beef" konservelerini açınız. Burada kralın kabul ve kraliçenin önünde eğilme saatinin gelmesini bekleyeceğim.

(Hapishane avlusu)

**ÜBÜ BABA, ÜBÜ ANA, KÜREK MAHKÜMLARI,
GARDİYANLAR**

MAHKÜMLAR — Yaşasın esirlik, yaşasın Übü Baba...

ÜBÜ BABA — Übü Ana, biraz sicim var mı? Prangamın zincirlerini sağlamlaştıracağım. O kadar ağır ki, yolda kopup kaybolmalarından korkuyorum.

ÜBÜ ANA — Salak herif.

ÜBÜ BABA — Boyunduruğum yerinden çıkıyor. Kelepeçlerim bollaştı. Nerdeyse merasimsiz, herhangi bir geçit resmi yapılmadan özgürlüğüme kavuşup kendi ihtiyaçlarımı kendim karşılamak zorunda kalacağım.

BİR GARDİYAN — Senyor Übü, bakın yeşil başlığınız değirmenlerin üstünde uçuyor.

ÜBÜ BABA — Hangi değirmenler? Artık Ukrayna tepelerinde değiliz ki, bundan sonra kimse beni dövmeyecek. Ama iktisadi atımdan bile ayrılmak zorunda kaldım.

ÜBÜ ANA — Seni taşımayı beceremediğini söyledin hep.

ÜBÜ BABA — Çünkü hiç bir şey yemezdi, boynuzlu! Prangalarını da öyle, canın isterse onları da çal. Burada bir de iktisat kitaplarını yok. Olsaydı da hiçbir işe yaramazdı. Onları da senin yerine Fas gemilerinin kaptanı çalardı. Übü Ana Allahaismarladık, ayrılmanızda gerçekten bir askeri bandonun yokluğu duyuluyor. Ama bu demir parçalarının monoton gürültüsü de bize yeter. Hoççakal Übü Ana. Kısa bir zaman sonra kendimi dalgaların ve küreklerin gürültüsüne terkedeceğim.. Gardiyanım sana burada iyi muamele edecektir.

ÜBÜ ANA — Güle güle Übü Baba. Biraz dinlenmek için geri gelersen beni aynı kapalı odada bulacaksın.. Sana gü-

zel bir çift terlik dikmiş olurum. Ayrılıklarımız hep iç parçalayıcı oluyor. Seni kapıya kadar geçireceğim.
(Übü Ana, Übü Baba ve Forsalar, zincirlerini sürükleyerek dipteki kapıya doğru ilerlerler.)

Sahne : 38

(Hapishanenin önündeki meydan.)

**LORD CATOPLEPAS, UŞAĞI, ÜÇ ÖZGÜR ADAM,
GARDİYAN**

(Gardiyan kapının demirlerini kaldırırlar kilitlerini açar.)

CATOPLEPAS — Jack, çadırı katlayın. Bütün bu boş konserve kutularını temizleyin çünkü Majestelerini gerektiği gibi karşılamalıyız.

İKİNCİ ÖZGÜR ADAM — (Sarhoştur, elinde bir içki masrafası bulunur.) Yaşasın Kral, yaşasın Kral...

İKİNCİ ÖZGÜR ADAM — Aptal, bunlar Übü Babayla, Übü ana...

ÜÇÜNCÜ ÖZGÜR ADAM — Kes bakalım, bahşişlerden ve içkiden hakkımızı alalım önce...

İKİNCİ ÖZGÜR ADAM — Kesmek mi? Biz özgür insanlarız. Yaşasın kral.

(Kapı ağır gardiyanlar dışarı çıkar.)

Sahne : 39

ESKİLER, GARDİYANLAR, ÜBÜ BABA, ÜBÜ ANA

ÜBÜ BABA — (Şaşkın bir şekilde Übü Anayla birlikte kapının önünde durarak.) Canına yandığının deliriyoruz

galiba? Nedir bu bağırışmalar, bu patırtı. Bu insanlar da Polonyadakiler gibi sarhoş. Yoksa beni yine tahta çıkarıp, dayak mı atacaklar?

UBÜ ANA — Bu asil şahsiyetler hiç de sarhoş değil. İspatı, bu süslü bey gelip benim kraliçe elimi öpmek için yüz suyu döktü.

CATOPLEPAS — Jack, uslu durunuz. O kadar acele etmeyin. Diksiyonerde arayınız: Kral, Kraliçe...

JACK — (Okur). Kral, kraliçe: Boyunlarında madeni bir kolye taşırlar. Bedenlerinde, ellerinde ve ayaklarında, zincir ve kordandan süsler vardır. Dünyayı temsil eden bir de küre bulunur yanlarında...

CATOPLEPAS — Bu memleketin kralı büyük, şişman, iki kral bir arada gibi. Çünkü iki tane küresi var. Ve kürelerini ayaklarıyla çekiyor.

JACK — (Okur.) Fransa kralı, aynı model; Omuzunda leylak çiçeği resmi olan bir mantosu vardır...

CATOPLEPAS — Bu kralın omzu çıplak ve derisinin üstüne bir leylak dövmesi var. Öyleyse bu iyi, antik eski zamandan kalmış bir kral... Yağasın kral...

JACK ve ÖZGÜR ADAMLAR — Yağasın kral...

UBÜ BABA — Aman Allahım mahvoldum, nereye saklanmalı? Ölüsü kandilli!

UBÜ ANA — Ya senin esirlik tasarıların ne oldu? Hepsi temize havale değil mi. Bak, sen bunların ayaklarını boyayacağın yerde, onlar senin elini öpüyorlar. Onlar da senin kadar midesiz şeyler hani...

UBÜ BABA — Sayın karımız, kulağımıza dikkat edin. Sonra başka işimiz eğlencemiz kalmazsa onlarla meşgul olmaya başlarız.

ÜBÜ ANA, ÜBÜ BABA, BUNLARIN ARASINDA EN YAŞLI FORSA VE TİBERGE

(Forsalar Übü Babanın arkasında, bütün sahneyi kaplayacak biçimde yer almışlardır.)

ÜBÜ ANA — Peki ama bütün bu insanlar kim?

ÜBÜ BABA — Dostlar, hapislane arkadaşları, benim müridlerim, benimle aynı şebekeye dahil olan insanlar.

FORSALAR — Yaşasın kral.

ÜBÜ BABA — Yine mi? Kesin artık, yoksa hepimizi cebime doldururum, sonra...

YAŞLI FORSA — Übü Baba rahatsız olmayın. Adınızdan a yırımıya imkân olmayan baba'yı muhafaza ederek size saygılarımızı sunuyoruz. Ve yakın dostlarımız olarak aramızda göstermiş olduğunuz alçak gönüllülük, bizleri gururlandırmaktadır.

ÜBÜ ANA — Ah! ne kadar güzel konuşuyor.

ÜBÜ BABA — Ah, Sevgili dostlarım, Ta canevime dokundunuz. Buna rağmen sizlere para dağıtmağa hiç niyetim yok.

ÜBÜ ANA — E.. e bu kadarı da olmaz ki.

ÜBÜ BABA — Cadoloz... Çünkü artık Polonya'da değiliz. Fakat iffetlerimize ve şerefli duygularımıza sadık kalarak, canımız sıkılmıyacağı umuduyla, haşmetli cinizden (böyle söylemek gerekiyor.) bazı rütbeler ihsan edeceğiz. Bunun tek faydası hiyerarşi farklarına göre yerlerinizi cinlerimizin boyunca tayin etmek olacaktır. Siz forsalarımızın saygıdeğer en yaşlı kişisi, eski bir kurbağa yiyicisi, sizi iktisadımızın hazine müdürü tayin ettik. Siz, oradaki topal efendi, kalpazanlıktan

ve katilden hapsedilmiş vatandaş, sizi büyük general yaptım... Siz, Tiberge demir kalemizde bizimle birlikte, soygunculuk hırsızlık ve evleri yakıp yıkmak gibi suçlarla bulunduğunuzdan dolayı baş papaz nashedildiniz. Siz, adam zehirleyen, siz de doktorumuz olun. Ve siz hepiniz, hırsızlar, haydutlar, beyin patlatanlar, sizleri de rütbe farkı gözetmeden ordumuzun kahraman subayları olarak ilân ediyorum.

HERKES — Yağasın kral. Yağasın Übü Baba. Yağasın esirlik. Yağasın Polonya. Yağasın ordu...

Sahne : 42

(Sklavyanya civarında forsalar kafilesi)

GARDİYANLAR, FORSALAR, ÜBÜ BABA

ÜBÜ BABA — Ölüsü kandilli, mahvolacağız. Aziz üstad, lütfen küreleri taşıyan zinciri bırakmayın. Sayın gardiyan tekrar kelepçelerimizi takın da gündelik doluşmalarımızda alıştığımız gibi ellerimizi belimizin arkasında tutmamız kolaylaşmış olsun. Bu tasmayı da bir az sıkın da soğuk almayalım.

GARDİYAN — Cesaret, Übü Baba, Neredeyse gemilerin bulunduğu limana geleceğiz.

ÜBÜ BABA — İktisadi durumumuzun yetersizliğinden dolayı kendimize özel bir araba tutamamanın sıkıntısını her zamandan daha fazla duymaktayız. Demir küremiz bizim önümüzde yürüterek bizi de çekmek ödevini reddediyor. Bütün yolu kendimizi ayaklarımızın aracılığıyla taşıyarak katettik. Yine de bir çok yerde bazı ihtiyaçlarından ötürü durakladılar.

ESKİLER, GARDİYAN

GARDİYAN — (Koşarak.) Mahvolduk. Übü Baba...

ÜBÜ BABA — Yine mi domuz. Ben artık kral değilim ki.

GARDİYAN — Efendiler isyan halinde. Özgür adamlar esir oldu. Beni kapı dışarı ettiler. Übü Anayı da hüccesinden çıkarıp attılar. Bu haberlerin ispatı olarak, da işte Übü ana'nın demir küresi. (Bir el arabasının içinde Übü Ana'nın demir küresi getirilir.) Bunu taşımağa layık görülmedi. Zaten zincirlerini daha önce kendi ko-parmıştı.

ÜBÜ BABA — (Küre'yi cebine koyar.) İpsizler şeytanının cebine indi. Biraz daha büyük olsa girmeyecekti.

GARDİYAN — Efendiler, karılarını ve çocuklarını hapishaneye yerleştirdiler. Her yeri kapladıktan sonra da bütün demir küreleri bacaklarına esirlik belirtisi olarak taktılar. Bundan sonra da herkesten önce Fas Sultanının gemilerinde forsa olabilmek için hareket geçmeyi düşünüyorlar...

GARDİYANLAR — Ben de isyan ediyorum, yaşasın esirler. Yeter artık be. Bizim de esirlik sıranız gelmedi mi daha?

ÜBÜ BABA — (Bir gardiyana.) İşte size açık kalple demir küremizi veriyoruz. Daha az yorgun olduğumuz zaman geri isteriz.

(Küreleri iki gardiyana verir. Geri kalan Forsalar da zincirlerini gardiyanlara verirler. Uzaktan gürültüler duyulmağa başlar.)

GARDİYANLAR ve FORSALAR — İsyân edenler geliyor.

ÜBÜ BABA — Hadi baylar, cesaretimizi toplayalım. Silâhl olduğumuzu ve düşmanı kahramanca karşılayacağımızı biliyorum. Bize gelince, hazır ayak, bu fazla hareketli

ve şüphesiz kötü niyetli kişileri beklemeden buradan gideceğiz; Allah korusun, ben bu demir şangırtısını bilirim. Çok ağır şeyler taşıyor almahlar.

GARDIYAN — Top sesleri. Bunların topçuları da var Übü Baba.

ÜBÜ BABA — Ah korkudan ölüyorum. Zindanım, terliklerim.

(Top namluları sahneyi sarar.)

Sabne : 44

ESKİLER, TATLISIDIK, ÖZGÜR ADAMLAR

(Zincirli olarak.)

TATLISIDIK — Übü Baba, teslim olun. Boyunduruklarınızı ve zincirlerinizi de istiyoruz. Özgür olun. Sizi aydınlık altında çırpıplak bırakacağız...

ÜBÜ BABA — Aaa, sen misin Bay Tatlisidik? Biliyorum beni yakalarsan... (Kaçar.)

TATLISIDIK — Topları doldurun. Şu bir tonluk alçağın üzerine ateş...

ÖZGÜR ADAM — Hep birlikte itaat edelim. Üçer üçer.

BİRİNCİ ÖZGÜR ADAM — Onbağım mermi patlamadı.

İKİNCİ ÖZGÜR ADAM — Üçüncü özgür adamın bacağı uçtu onun yerine..

BİRİNCİ ÖZGÜR ADAM — Sol bacağı, demek istiyorsun tabii...

İKİNCİ ÖZGÜR ADAM — Hiç mermi kalmadı. Hepsini üniformalarımızın üstüne bacaklarımıza bağladık.

ÜBÜ BABA — (Geri gelir.) İşte Übü ananın ki, bizi cebimizde rahatsız ediyor. (Tatlisidik'in üstüne atar.) Bu salakının tadına bakın biraz.

(Özgür adamları zincir darbeleriyle katleder.)

ÖZGÜR ADAMLAR — Canını kurtaran kağsın...

(Forsalar tarafından kovalanırlar. Arada bir Übü Baba Gardiyanların zincirini yakalayarak bütün bu kovalamacayı durdurur.)

Salme : 45

(Fas Sultanı'nın Sarayı)

FAS SULTANI, BİR VEZİR

SULTAN — Vezir, iki yüz esiri teslim aldık mı?

VEZİR — Devletlü, Özgür memleketle yaptığımız anlaşma-göre ikiyüz kişilik bir ferman imzaladım. Fakat as-hna bakarsanız kafile iki bin kişiden fazla tutuyor. Hiç bir şey anlamıyorum. Çoğu huzur bir şekilde alaylı a-laylı zincire vurulmuş, bağınıyorlardı. Daha fazla an-lıyamadığım bir şey de Majestelerinin gemilerinde kü-rek çekecekleri için hiçbir kötü belirti göstermiyorlar.

SULTAN — Ya, Übü Baba?

VEZİR — Übü Baba yolda, demir kürelerini çaldıklarından ş-i-kâyetçi. Vahşi bir alaycılığı var. Herkesi cebine koy-mak istiyor. Bütün kürekler kırıldı, sıraların sağlamlığı-mı denemek numarasıyla üstüne çıktı ve çökertti.

SULTAN — Yeter. Ona gayet saygılı davranınız. Bu ondan korktuğumdan değil tabii. Onu yakından gördükten son-ra anlatılanların ne kadar üstünde olduğunu anladım. Kendilerine yeni bir zafer gayesi bulmak bana düşer. Araştırın bakalım, bu esir kıyafetiyle buraya gelen Übü Baba, aslında kimdir? Bu asil görünüş, kendinden e-min edâ... Bu olsa olsa yıllar önce Fransız korsanları ta-rafından kaçıran kardeşimdir. Kürek mahkûmu ola-rak çalıştırılan, önce Aragon'un sonra da Polonya'nın

en yüksek yerlerini işgal etmiştir. Ellerini sürdüğü toprağı öpün onun. Fakat daha şimdilik bu harika bağılık duygularımızı ondan saklamak gerek. Çünkü bütün ailesiyle imparatorluğuma yerleşir ve kısa zamanda herşeyi yutar. Onu yeniden gemiye bindirin ve nereye olursa olsun yollayın.

VEZİR — Emirleriniz, başüstüne...

Sahne : 46

(Fas açıklarında.)

ÜBÜ BABA, ÜBÜ ANA

ÜBÜ ANA — Bizi hayvan gibi yüklediler, Übü Baba...

ÜBÜ BABA — Daha iyi ya, onlar kürek çekerken ben de sığır gibi bakarım. Esirlik isteğın işe yaramadı. Kimse senin efendin olmak istemiyor.

ÜBÜ BABA --- Nasıl, ya ben, ben hâlâ istiyorum ya... Yavaş yavaş göbeğimin dünyadan daha büyük olduğunu fark ediyorum; Onunla ilgilenmek daha soyluca bir iş olacak gibi. Bundan böyle ona hizmet edeceğim..

ÜBÜ ANA — Sen her zaman haklısın, Übü Baba...

Sahne : 47

(Amiral gemisi.)

**ÜBÜ BABA, ÜBÜ ANA, GARDİYAN, OYUNDA GÖRÜLEN
BÜTÜN KİŞİLER ZİNCİRLİ OLARAK FORSALARLA
BİRLİKTE**

ÜBÜ BABA — Ne yeşillik, Übü Ana, İnsan kendini bir öküz çayırında sanıyor.

- FORSALAR** — (Kürek çekerek.) Çayırın canına okuyalım...
- ÜBÜ BABA** — İşte, bu umud rengidir. Serüvenlerimizin mutlu bir sona ermesini bekleyelim.
- ÜBÜ ANA** — Ne garip müzik. Hepsi nezle olmuş galiba, böyle burundan şarkı söylediklerine bakılırsa...
- GARDİYAN** — Size sevimli görünmek için sayın bay ve bayanım... Forsaların ağızlarındaki tıkaçları flütlerle değiştirdim.
- FORSALAR** — Çayırın canına okuyalım.
- GARDİYAN** — Gemiyi idare etmek ister miydiniz, Übü Baba?
- ÜBÜ BABA** — Allah saklasın. Siz beni bu memleketten sürdükten ve her hangi bir yolcu gibi gemiye bindirdikten sonra zincirli, esir Übü olarak kalmayı tercih ederim. Eöylelikle herkes bana daha fazla itaat ediyor.
- ÜBÜ ANA** — Fransa sahillerinden açıyoruz, Übü Baba.
- ÜBÜ BABA** — Ah. Benim tath yavrum, gideceğimiz memleket için üzülme; Orası muhakkak bize layık, hârika bir ülkedir. Bak ne de olsa dört gıfte kürekli kalyonlarda yollanıyoruz!...

S O N

İZLEM YAYINLARI
TOPLUM SORUNLARI DİZİSİ

1. FAŞİZM

Dr. Murat SARICA — Rona AYBAY
(200 Krş.)

2. KALKINMA ve TÜRKİYE

Dr. İsmet GİRİTLİ
(800 Krş.)

3. MODERN TOPLUMDA KADIN

Dr. Bedia AKARSU
(çıkıyor)

İZLEM YAYINLARI
SANAT DİZİSİ

1. **AÇ HARMANI**

M. BAŞARAN

(200 Krş.)

2. **VATANDAŞ OYUNU**

Genç Oyuncular

(250 Krş.)

3. **ÜBÜ**

Alfred JARRY — Asaf ÇIYİLTEPE

(250 Krş.)

4. **BAŞKALARININ KELLESİ**

Marcel AYMÉ — Attilâ TOKATTI

(çıkıyor)

İZLEM YAYINLARI BİLGİ DİZİSİ

1. CİNSEL SAPMALAR

Dr. Metin ÖZEK

(çıkıyor)

İZLEM YAYINEVİ

P. K. 694 Galata — İstanbul

(Beş liradan az siparişler karşılığı olarak posta pulu gönderilmelidir.)

TAN GAZETESİ VE MATBAASI
İ S T A N B U L — 1 9 6 2

Öncü tiyatronun ilk başyapıtı sayılan “Kral Übü”, geçen yüzyılın sonunda Pariste oynandığı vakit büyük yankılar uyandırdı. Elinizdeki kitap Alfred Jarry'nin “Kral Übü”, “Zincire vurulmuş Übü” ve “Boynuzlu Übü” adlı oyunlarının; günümüzün sahne tekniğine uygulanmış bir bütünlenişini Jean Vilar'ın yorumu gözönüne alınarak hazırlanmıştır. Gerçeküstücü bir deyiş özelliğiyle toplum hayatının olumsuzlanışına yönelen “Übü” nün kara mizahı, tiyatroseverlerin ilgisine değer kazandırmıştır.